

Ekonomické a právní aspekty spolupráce obcí

Bc. Josef Poháněl

Diplomová práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Josef POHÁNĚL**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Ekonomické a právní aspekty spolupráce obcí**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Charakterizujte jednotlivé formy spolupráce obcí dle právní úpravy ČR.
- Uvedte klady a zápory jednotlivých forem spolupráce obcí.

II. Praktická část

- Analyzujte činnost mikroregionu Staroměstsko.
- Na základě získaných poznatků zhodnoťte současnou právní úpravu a ekonomické dopady spolupráce na komunální úrovni a formulujte návrhy de lege ferenda.

Závěr

Rozsah práce: **cca 70**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

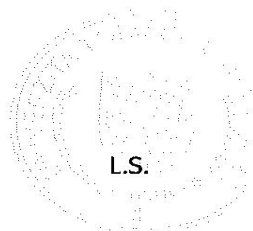
- [1] HENDRYCH, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 6. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 861 s. ISBN 80-7179-442-2.
[2] KADEČKA, S. Právo obcí a krajů v České republice. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. 425 s. ISBN 80-7179-794-4.
[3] KOUDELKA, Z. Samospráva. 1. vyd. Praha: Linde Praha, 2007. 400 s. ISBN 978-80-7201-665-5.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Jana Jurníková, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: **29. března 2010**
Termín odevzdání diplomové práce: **3. května 2010**

Ve Zlíně dne 29. března 2010

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 3. 5. 2010

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce je zaměřena na problematiku spolupráce obcí v České republice. Jejím cílem je charakterizovat jednotlivé formy spolupráce obcí a zanalyzovat jejich právní úpravu. V úvodní části je pojednáváno o spolupráci obcí v České republice a představena platná legislativa týkající se této problematiky. Následující část se zaměřuje na charakteristiku jednotlivých forem spolupráce obcí a na jejich klady a zápory. Praktická část obsahuje rozbor konkrétní formy spolupráce. Je zde tedy zanalyzováno fungování dobrovolného svazku obcí a uvedeny další možnosti rozvoje. V další části je zhodnocena současná právní úprava spolupráce obcí a nakonec zmíněna možnost nové formy spolupráce obcí – společenství obcí.

Klíčová slova: spolupráce obcí, právní úprava, dobrovolný svazek obcí, mikroregion, společenství obcí

ABSTRACT

Thesis focuses on the issue of municipal cooperation in the Czech Republic. Its goal is to describe the different forms of cooperation between municipalities and to analyze their legal regulations. The first part discourse about municipal cooperation in the Czech Republic and there is presented current legislation on this issue. The following section focuses on describing different forms of cooperation between municipalities and their assets and drawbacks. The practical part contains an analysis of specific form of municipal cooperation. So there is analysed functioning of the voluntary association of municipalities and its further opportunities of development. In the last chapter is evaluated current legislation of municipal cooperation and finally there is mentioned the possibility of new form of cooperation between municipalities – association of municipalities.

Keywords: municipal cooperation, legal regulations, voluntary association of municipalities, microregion, association of municipalities.

Zde bych chtěl poděkovat všem osobám, se kterými jsem byl při vypracovávání své diplomové práce v kontaktu za ochotu, čas a rady, které mi poskytly. Je to vedoucí mé diplomové práce JUDr. Jana Jurníková, Ph.D. a Ing. Alena Pluhařová, která zastává funkci tajemníka v Mikroregionu Staroměstsko.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 SPOLUPRÁCE OBCÍ	14
1.1 POČÁTKY SPOLUPRÁCE MEZI OBCEMI	14
1.2 PRÁVNÍ ÚPRAVA SPOLUPRÁCE MEZI OBCEMI	15
1.2.1 Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích	15
1.2.2 Spolupráce mezi obcemi v ČR.....	16
1.2.3 Spolupráce s obcemi jiných států	17
1.3 DALŠÍ FORMY SPOLUPRÁCE OBCÍ.....	18
1.3.1 Spolupráce v rámci veřejného sektoru	18
1.3.2 Spolupráce veřejného a soukromého sektoru.....	20
2 JEDNOTLIVÉ FORMY SPOLUPRÁCE OBCÍ	21
2.1 DOBROVOLNÉ SVAZKY OBCÍ.....	21
2.1.1 Smlouva o vytvoření svazku	23
2.1.2 Předmět činnosti svazku.....	24
2.1.3 Hospodaření svazku	25
2.2 ZALOŽENÍ SPOLEČNÉ PRÁVNICKÉ OSOBY OBCEMI.....	26
2.3 SMLOUVA KE SPLNĚNÍ KONKRÉTNÍHO ÚKOLU.....	27
2.4 MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY	27
2.5 MÍSTNÍ AGENDA 21	29
2.6 PARTNERSTVÍ VEŘEJNÉHO A SOUKROMÉHO SEKTORU (PPP)	31
2.7 ZÁJMOVÁ SDRUŽENÍ PRÁVNICKÝCH OSOB	32
2.8 NÁRODNÍ SÍŤ ZDRAVÝCH MĚST	34
2.9 SVAZ MĚST A OBCÍ ČR	36
2.10 PŘESHRAŇIČNÍ IMPULZNÍ CENTRA	37
2.11 EUROREGIONY.....	38
2.12 PARTNERSKÁ MĚSTA A OBCE.....	40
3 POZITIVA A NEGATIVA JEDNOTLIVÝCH FOREM SPOLUPRÁCE OBCÍ	42

3.1	DOBROVOLNÉ SVAZKY OBCÍ.....	42
3.2	ZALOŽENÍ SPOLEČNÉ PRÁVNICKÉ OSOBY OBCEMI.....	42
3.3	SMLOUVA KE SPLNĚNÍ KONKRÉTNÍHO ÚKOLU.....	43
3.4	MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY	43
3.5	MÍSTNÍ AGENDA 21	43
3.6	ZÁJMOVÁ SDRUŽENÍ PRÁVNICKÝCH OSOB	44
3.7	PARTNERSTVÍ VEŘEJNÉHO A SOUKROMÉHO SEKTORU (PPP)	44
3.8	NÁRODNÍ SÍŤ ZDRAVÝCH MĚST ČR.....	45
3.9	SVAZ MĚST A OBCÍ ČR	45
3.10	PŘESHRAŇIČNÍ IMPULZNÍ CENTRA	45
3.11	EUROREGIONY.....	46
3.12	PARTNERSKÁ MĚSTA A OBCE.....	46
II	PRAKTICKÁ ČÁST	48
4	ANALÝZA MIKROREGIONU STAROMĚSTSKO	49
4.1	CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU STAROMĚSTSKO.....	49
4.2	ČLENSKÉ OBCE MIKROREGIONU STAROMĚSTSKO.....	49
4.3	HLAVNÍ CÍLE A ÚKOLY.....	50
4.4	HOSPODAŘENÍ SVAZKU	51
5	MOŽNOSTI ROZVOJE MIKROREGIONU STAROMĚSTSKO.....	53
5.1	SOUČASNÁ SITUACE	53
5.2	DALŠÍ MOŽNOSTI PROPAGACE	56
5.3	KOORDINÁTOR ROZVOJOVÝCH PROGRAMŮ	57
5.4	MAS STAROMĚSTSKO	58
5.5	SHRNUTÍ.....	61
6	ZHODNOCENÍ PRÁVNÍHO RÁMCE PRO SPOLUPRÁCI OBCÍ.....	62
7	SPOLEČENSTVÍ OBCÍ.....	71
7.1	PRÁVNÍ POSTAVENÍ SPOLEČENSTVÍ OBCÍ	72
7.2	ÚKOLY A ČINNOSTI SPOLEČENSTVÍ OBCÍ.....	72
7.3	ORGÁNY SPOLEČENSTVÍ OBCÍ.....	74
7.4	HOSPODAŘENÍ SPOLEČENSTVÍ OBCÍ.....	74
7.5	SHRNUTÍ.....	75
	ZÁVĚR	77
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	79
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	82
	SEZNAM OBRÁZKŮ	84

SEZNAM TABULEK.....	85
SEZNAM PŘÍLOH.....	86

ÚVOD

Základem spolupráce v jakékoliv oblasti lidské činnosti je fakt, že společně lze dosáhnout snadněji, rychleji a účinněji požadovaných výsledků, než kdyby každý subjekt usiloval o dosažení stanoveného cíle sám a také, že je spolupráce spojena s větší efektivitou prováděných činností. Také jedno z latinských rčení tvrdí „*Quot capita, tot sententiae.*“ neboli „*Víc hlav víc ví.*“.

Proto také obce využívají možností spolupráce, což bezpochyby vede ke zkvalitňování výkonu funkcí, jež mají v kompetenci. Tato spolupráce může být neefektivnějším způsobem, jak zabezpečit veřejné statky či služby v daném území. Také řeší některé problémy, se kterými by se obce samotné stěží vypořádávaly.

Nejjednodušší formou spolupráce obcí je, že se několik obcí rozhodne spolupracovat za účelem uskutečnění určitého jednorázového projektu. Avšak spolupráce, ve které alespoň na jedné straně vystupuje obec, se odehrává v mnohem širším měřítku, kdy se obce sdružují do určitých větších celků, v rámci kterých se podílejí na dosahování stanovených cílů. A právě této problematice je tato práce věnována.

První část této práce se zabývá obecnými východiskem spolupráce obcí. Je zde stručně nastíněna historie spolupráce obcí a popsána současná právní úprava týkající se této oblasti.

Obce vstupují do řady vztahů nejen s okolními obcemi, ale i s jinými subjekty a snaží se využívat možností spolupráce co nejvíce. Z hlediska aktérů podílejících se na spolupráci, jimiž mohou být složky státní správy, jednotky samosprávy, neziskové organizace, soukromý sektor či občané, můžeme rozlišit různé formy spolupráce. Náplň daných forem spolupráce je různá, může to být např. výměna zkušeností, sdružování prostředků, realizace projektů, koordinace různých aktivit, poskytování veřejných statků či služeb apod. Jednotlivým formám spolupráce obcí je věnována druhá část diplomové práce a je zde také přehled jejich pozitivních a negativních stránek.

Praktická část práce je zaměřena na analýzu Mikroregionu Staroměstsko, což je dobrovolný svazek obcí založený za účelem vytváření podmínek komplexního rozvoje v jeho území. Tato kapitola obsahuje charakteristiku tohoto svazku, jeho fungování a hospodaření a také návrhy dalších možností jeho rozvoje.

Kapitola 6 se soustřeďuje na legislativní rámec spolupráce obcí. Zde je zhodnocena současná právní úprava spolupráce obcí v ČR a formulovány možné návrhy na její zpřehlednění.

V poslední části je pojednáno o nové formě spolupráce obcí – společenství obcí.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SPOLUPRÁCE OBCÍ

Spolupráce je významným vztahem ve všech oblastech lidské společnosti. Umožňuje snadněji a účinněji dosáhnout potřebných výsledků, v řadě případů není možné cíle bez spolupráce vůbec dosáhnout. Její důležitost se projevuje nejen v oblasti mezilidských vztahů, ale i v oblasti činnosti a komunikace nejrůznějších subjektů. Současné pojetí regionální politiky jako činnosti, jejímž úkolem je přispívat ke snižování rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a zabezpečování jejich harmonického rozvoje, zdůrazňuje i vyžaduje nutnost spolupráce obcí při rozvoji daného prostoru. Uskutečňování regionální politiky je nesené především představiteli veřejné správy příslušných regionů a významně se opírá o potřebu jejich spolupráce při poznávání, pochopení a prosazování potřeb rozvoje a vytváření vhodných podmínek pro jejich praktickou realizaci. [2]

V České republice se pokoušejí zastupitelstva obcí již od roku 1990 kompenzovat svou nedostatečnost plynoucí z jejich velikosti tím, že se sdružují do spolupracujících celků. Je to pragmatická reakce na finanční situaci obcí danou poměrem vlastních příjmů k dotacím a podporám, které lze získat od dalších institucí za určitých podmínek. [6]

Fenomén spolupráce obcí se tak stává důležitým faktorem rozvoje a většinou se předpokládá, že k rozvoji přispívá taková spolupráce, která je účelná a efektivní a má pozitivní dopad na rozvoj daného území. Jde o hledání vhodných zdrojů vnitřních i vnějších. Nejvíce chybí vlastní zdroje, a to jak personální, tak i materiální a zejména finanční. Nedostatek finančních prostředků se objevuje jako jeden z nejčastěji deklarovaných problémů, podmiňujících další rozvoj obcí a regionů. Po vstupu ČR do Evropské unie se otevřely možnosti získávání "externí" podpory k realizaci rozvojových záměrů obcí i regionů, současně však narostly nároky na jejich schopnost využít zdroje pro zajištění kvalitních projektů. [12]

1.1 Počátky spolupráce mezi obcemi

Proces spolupráce obcí v ČR začal v 90. roce. Obce se jako samostatné a samosprávné jednotky začaly pozvolna spojovat a sdružovat do spolupracujících seskupení různých typů na bázi teritoriální i sektorové. Několik prvních sdružení se objevilo hned v roce 1990. V roce 1992 jich bylo již 15, v roce 1993 více než 20. V roce 2002 byl na webové stránce Ministerstva pro místní rozvoj seznam 373 sdružení. U většiny sdružení bylo uvedeno několik formalizovaných údajů, jako rok založení, kontaktní osoba a také účel, pro který byl svazek

založen. Je nejčastěji popsán jako spolupráce, koordinované řešení, společný přístup k řešení problémů, podpora spolupráce, ochrana společných zájmů, spojení prostředků a úsilí k dosažení společných cílů, podpora regionálního rozvoje apod. Některá sdružení mají území v jednom okrese, některá hranice okresů překračují; některá sdružují několik obcí, některá všechny obce celého kraje. [21]

1.2 Právní úprava spolupráce mezi obcemi

Právo obcí vzájemně spolupracovat při plnění svých úkolů je nepřímou možností dovodit již z jejich základního poslání při výkonu samosprávy. Přesto zákonná úprava právního postavení obcí toto právo výslovně formuluje, přičemž v souladu se základním posláním obcí orientuje možnost jejich vzájemné spolupráce právě a pouze do oblasti samostatné působnosti obcí. Právo na spolupráci však nalezneme zakotvené i v mezinárodních dokumentech, kdy je pro Českou republiku významný především čl. 10 Evropské charty místní samosprávy¹, který zakotvuje právo místních společenství vzájemně spolupracovat a sdružovat se (a to jak na úrovni vnitrostátní, tak i mezinárodní). Dalším významným mezinárodním dokumentem pro Českou republiku, zejména pro oblast přeshraniční spolupráce, je Evropská rámcová úmluva o přeshraniční spolupráci mezi územními společenstvími nebo úřady. [16]

1.2.1 Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Zákon o obcích výslovně stanoví formy spolupráce mezi obcemi, a to způsobem taxativním, což znamená, že jiné formy nejsou přípustné. Tento způsob právní úpravy je dán především specifickým postavením a posláním obcí, kdy předmětem spolupráce je plnění veřejnoprávních úkolů samosprávného charakteru. Proto je nutno stanovit jasný zákonný rámec pro tuto spolupráci, zejména z důvodů zajištění ochrany veřejného zájmu, ale i právní jistoty všech zúčastněných subjektů, a to včetně samotných občanů obcí. [16]

Vedle tohoto pozitivního vymezení spolupráce mezi obcemi zákon obsahuje i její negativní vymezení. Obce se totiž nemohou sdružovat podle předpisů o sdružování občanů a na spolupráci obcí nelze použít ani ustanovení občanského zákoníku o zájmových sdruženích

¹ viz příloha „Část překladu Evropské charty místní samosprávy“

právnických osob a o smlouvě o sdružení. Zákon tedy za prvé vylučuje sdružování obcí podle zákona o sdružování občanů. Obec, přestože je nepochybně ve své podstatě “občanským” seskupením, tedy seskupením občanů, a vystupuje a plní úkoly v jejich zájmu, je především samostatným právním subjektem s postavením právnické osoby. Proto není možné, aby obec současně disponovala sdružovacím právem tak, jak s ním platná právní úprava počítá pro “jednotlivé” občany. Ve smyslu této úpravy je základním postulátem “právo svobodného sdružování občanů”, a nikoli již právo “svobodného sdružování společenství občanů”. Proto nelze pro spolupráci obcí užít tohoto zákona, a je třeba volit jiné formy spolupráce. Dále pak zákon o obcích vylučuje užití ustanovení občanského zákoníku o zájmových sdruženích právnických osob a o smlouvě o sdružení, neboť tyto formy spolupráce jsou určeny především pro subjekty takzvaného soukromého práva, a nikoli pro obce, které jsou právními osobami práva veřejného. [16]

1.2.2 Spolupráce mezi obcemi v ČR

V zákoně o obcích jsou uvedeny tyto tři možnosti spolupráce mezi obcemi:

- a) na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu,
- b) na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí,
- c) zakládáním právnických osob podle zvláštního zákona² dvěma nebo více obcemi. [7]

Smlouva mezi dvěma nebo více obcemi ke splnění konkrétního úkolu se uzavírá na dobu určitou nebo neurčitou. Předmětem této smlouvy nemůže být vznik právnické osoby. Smlouva musí mít písemnou formu a musí být předem schválena zastupitelstvy obcí, jinak je neplatná. [7]

Smlouva musí obsahovat:

- a) označení účastníků smlouvy,
- b) vymezení předmětu smlouvy a jeho rozsahu,
- c) práva a povinnosti jednotlivých účastníků smlouvy,

² podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

- d) způsob využití stavby po jejím dokončení, je-li stavba předmětem smlouvy,
- e) způsob odstoupení účastníků od smlouvy a vypořádání části jejich majetku. [7]

Majetek získaný výkonem společné činnosti obcí na základě smlouvy mezi dvěma nebo více obcemi ke splnění konkrétního úkolu se stává spoluvlastnictvím všech účastníků této smlouvy. Podíly na majetku získaném společnou činností jsou stejné, není-li smlouvou stanoveno jinak. Ze závazků vůči třetím osobám jsou účastníci smlouvy zavázáni společně a nerozdílně, není-li smlouvou stanoveno jinak. [7]

Druhé formě spolupráce mezi obcemi tedy dobrovolným svazkům obcí je věnováno v zákoně nejvíce místa. Této formě spolupráce bude ještě věnována pozornost v dalších částech práce.

V souladu s ust. § 23 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, přichází dále v úvahu zakládání a provozování společně založených akciových společností či společností s ručením omezeným. Na rozdíl od prvních dvou forem spolupráce, kdy bližší podmínky spolupráce upravuje samotný zákon o obcích, v tomto třetím případě je nutno vycházet ve všech otázkách z právní úpravy obchodního zákoníku. [16]

1.2.3 Spolupráce s obcemi jiných států

Obce mohou spolupracovat s obcemi jiných států a být členy mezinárodních sdružení místních celků. I zde by obec měla vstupovat do mezinárodních aktivit, jen pokud v tom spatřuje plnění svých samosprávných úkolů. Vzhledem k obecné definici samosprávy obce však záleží na jejím uvážení, zda je určitá aktivita naplněním její samosprávy. [5]

V rámci svého předmětu činnosti mohou uzavírat svazky obcí smlouvy o své spolupráci se svazky obcí jiných států. Náš zákon vyžaduje pro platnost smlouvy:

- a) písemnou formu,
- b) předchozí souhlas zastupitelstva,
- c) názvy a sídla účastníků smlouvy,
- d) předmět spolupráce a způsob jejího financování,
- e) orgány a způsob jejich ustanovování,
- f) dobu, na kterou se smlouva uzavírá. [5]

Nelze tím však vyloučit, že spolupráce mezi obcemi může vzniknout i na základě faktických a tradičních vztahů mezi obcemi, které nebudou písemně podchyceny (vzájemná drobná pomoc mezi sousedními pohraničními obcemi). [5]

Právnícká osoba může na základě smlouvy o spolupráci vzniknout, jen dovoluje-li to mezinárodní smlouva, kterou je náš stát vázán a je schválena Parlamentem.³ Musí jít tedy o mezinárodní smlouvu, kterou ratifikoval prezident republiky, pokud v ní není výslovně uvedeno, že je vykonatelná ještě před ratifikací. Vnitrostátní závaznost smlouvy je podmíněna publikací ve Sbírce mezinárodních smluv. Ke smlouvě, na jejímž základě má vzniknout právnícká osoba anebo členství v již existující právnícké osobě, se vyžaduje souhlas Ministerstva vnitra, který je vydáván po předchozím projednání s Ministerstvem zahraničí. [5]

1.3 Další formy spolupráce obcí

Spolupráce je významný prvek veřejné správy a klíčový prvek rozvoje regionů. Z hlediska zúčastněných partnerů, jimiž mohou být složky státní správy, jednotky samosprávy, neziskové organizace (bez ohledu na jejich charakter), podnikatelský sektor či občané, můžeme rozlišit řadu typů spolupráce založených na nejrůznějších kombinacích zúčastněných subjektů. [16]

Obecně lze rozdělit spolupráci obcí do dvou oblastí. První je oblast spolupráce v rámci veřejného sektoru, druhá je oblast spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem. Důvodem tohoto členění je především odlišný charakter spolupráce a z něj vyplývající odlišné možnosti spolupráce zakotvené zákonem. V rámci každé oblasti se spolupráce člení do několika typů, kterým lze přiřadit jednotlivé formy spolupráce. [16]

1.3.1 Spolupráce v rámci veřejného sektoru

Typy spolupráce v rámci této oblasti byly již byly zmíněny výše. Jsou to tedy:

³ Ústava používá termín souhlas obou komor Parlamentu – čl. 49 Ústavy č. 1/1993. Konečný souhlas za náš stát dává prezident republiky formou ratifikace, čímž je dokončen proces vnitrostátního schvalování mezinárodní smlouvy.

a) Spolupráce obcí mezi sebou

- na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu (např. smlouva o společném postupu při budování silničního obchvatu obcí)
- na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí
- zakládáním právnických osob (obchodních společností, družstev apod.) dvěma nebo více obcemi

b) Spolupráce s obcemi jiných států

c) Spolupráce obcí s jinými subjekty veřejné správy [16]

Obce jako základní článek samosprávy jsou součástí veřejné správy. Nastavením sdíleného modelu, kdy obec vykonává činnosti v přenesené a samostatné působnosti je nutnost spolupráce se státní správou ještě zdůrazněna. Obce spolupracují zejména, resp. mohou spolupracovat s:

- krajskými úřady
- regionálními resortními institucemi (úřady práce, hospodářské komory, agrární komory apod.) [16]

Mohli bychom případně vyčlenit i spolupráci obcí se státními neziskovými organizacemi. Stát zřizuje řadu složek, které mají za úkol poměrně autonomně pečovat a rozvíjet vybrané složky socioekonomické sféry. Jejich spolupráce s obcemi je proto logická. [16]

V rámci přenesené působnosti mohou ještě obce s rozšířenou působností, jejichž obecní úřady vykonávají přenesenou působnost ve správním obvodu jednoho krajského úřadu, uzavřít veřejnoprávní smlouvu, podle níž bude obecní úřad jedné obce s rozšířenou působností vykonávat přenesenou působnost nebo část přenesené působnosti pro obecní úřad jiné obce (jiných obcí) s rozšířenou působností, která je účastníkem veřejnoprávní smlouvy. K uzavření veřejnoprávní smlouvy je třeba souhlasu Ministerstva vnitra, které jej vydává po projednání s věcně příslušným ministerstvem nebo jiným věcně příslušným ústředním správním úřadem. [4]

1.3.2 Spolupráce veřejného a soukromého sektoru

Pokud jde o spolupráci s jinými fyzickými a právnickými osobami, pak se na tuto spolupráci použijí ustanovení občanského zákoníku (zákon č. 40/1964 Sb., § 20f-j) o zájmových sdruženích právnických osob a o smlouvě o sdružení. Je zde tedy princip opačný než u spolupráce mezi obcemi, kde jsou právě tyto předpisy zapovězeny.

a) Spolupráce obce (resp. svazku obcí) a podnikatelského subjektu

Nejčastěji jde o místní akční skupiny, rozvíjení místních partnerství. Specifickým typem jsou projekty „public-private-partnership“ projekty (PPP). Tento typ partnerství se však dosud využívá zejména při realizaci velkých infrastrukturních projektů.

b) Spolupráce obce (resp. svazku obcí) a neziskové organizace

Nejčastěji se realizuje podpora zájmových spolků ze strany obce a pořádáním společných akcí. Obce se také podílí na spolufinancování projektů těchto organizací. Možná je samozřejmě i kombinace, kdy obec spolupracuje s podnikatelským i neziskovým sektorem současně (např. místní akční skupiny). [16]

2 JEDNOTLIVÉ FORMY SPOLUPRÁCE OBCÍ

Obecnějším členěním forem spolupráce je přiřazení jednotlivých specifických forem spolupráce formám právním. Základním rozlišovacím hlediskem z pohledu zákona jsou zúčastněné subjekty. Je tak rozlišena spolupráce výhradně meziobecní a spolupráce jiných fyzických a právnických osob (tedy i obcí). Vztahy mezi konkrétními formami spolupráce a právními formami spolupráce přibližuje následující tabulka. [17]

Tab. 1. *Formy spolupráce obcí a jejich právní formy*

Právní forma	Subjekty	Norma	Konkrétní formy
Smlouva ke splnění konkrétního úkolu	Pouze obce	Zákon č.128/2000 Sb., o obcích	-
Smlouva o vytvoření dobrovolného svazku obcí	Pouze obce	Zákon č.128/2000 Sb., o obcích	svazky obcí
Založení právnické osoby obcemi	Pouze obce	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník	-
Obchodní společnost	Fyzické i právnické osoby	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník	-
Obecně prospěšná společnost	Fyzické i právnické osoby	Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech	místní akční skupiny
Zájmové sdružení právnických osob	Fyzické i právnické osoby	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník	euroregiony sdružení obcí místní akční skupiny Svaz měst a obcí ČR Národní síť zdravých měst
Smlouva o sdružení	Fyzické i právnické osoby	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník	euroregiony
Občanské sdružení	Fyzické i právnické osoby	Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů	místní akční skupiny

Zdroj: [17]

2.1 Dobrovolné svazky obcí

Základní a nejtypičtější formou spolupráce obcí v ČR, přímo uvedenou v zákoně o obcích, jsou dobrovolné svazky obcí. Obvykle vznikají pro územně ucelenou oblast, vymezenou přirozenými přírodními, technickými nebo historickými hranicemi a dalšími důležitými pojíci prvky. Vyskytují se však i svazky sdružené bez principu územní celistvosti a zaměřující se např. na rozvoj určitých společných záměrů. [17]

Členy svazků mohou být pouze obce. Není možné, aby ve svazku byly sdruženy i jiné právnické či fyzické osoby. Svazek obcí může společně vykonávat pouze záležitosti spadající do samostatné působnosti obcí a také činnosti pro ochranu a prosazování společných zájmů obcí. Společný výkon některých úkolů snižuje administrativní zatížení obcí, což bývá velmi účelné, zvláště jedná-li se o populačně malé obce. Přes řadu společných rysů jsou svazky obcí značně různorodou skupinou. Liší se jak účelem, tak intenzitou a náplní spolupráce. [17]

V případě účelu lze svazky rozlišit na monotematické svazky a na „mikroregiony“. Jako mikroregiony bývají často nepřesně nazývány veškeré svazky obcí. Mikroregion je však jen jednou, byť většinou nejčastější, z forem svazků obcí. Mikroregiony je třeba chápat jako komplexní rozvojové svazky tvořené celistvým a pokud možno spádovým územím, které využívá principu soudržnosti, kdy více obcí propojuje a provazuje své zájmy a záměry jednotlivých akcí a aktivit s cílem vymezení a realizování žádoucích změn ve všech obcích nebo části obcí takto vymezeného území. V ideálním případě hranice mikroregionu kopírují přirozenou historickou spádovost a dojížděku do zdravotnických a správních center. [17]

Monotematické svazky vznikají za účelem realizace úzce vymezeného okruhu činností. Nejčastěji jde o budování technické infrastruktury, kdy se obce spojují k pořízení, resp. provozování vodovodu, kanalizace s ČOV, plynofikace, likvidace odpadů apod. [17]

S účelem vzniku svazků souvisí také doba jejich trvání. Svazky „monotematické“ bývají většinou časově omezeny na dobu realizace daného projektu. Svazky „komplexní“ jsou relativně trvalé, usilují o celkový rozvoj území koncepčním způsobem. [17]

Tab. 2. Počet obcí sdružujících se v mikroregionech

Rok	Počet obcí celkem	Obce v mikroregionech		Obce mimo mikroregiony		Počet mikroregionů
		absol.	%	absol.	%	absol.
2003	6249	4625	74,01	1624	25,99	491
2004	6249	4685	74,97	1564	25,03	505
2005	6248	5280	84,51	968	15,49	533
2007	6249	5385	86,17	864	13,83	551

2008	6249	5473	87,58	776	12,42	570
2009	6249	5155 ⁴		1094		562 ⁵

Zdroj: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=3453>

2.1.1 Smlouva o vytvoření svazku

Aby svazek právně vznikl je nezbytné schválení smlouvy o vytvoření svazku. Tuto smlouvu schvalují zastupitelstva všech zakládajících obcí. Přílohou smlouvy jsou stanovy, kde jsou vymezeny základní mechanismy fungování svazku a jeho organizační struktura. Podpisem smlouvy však nevzniká právní způsobilost svazku, tuto nabývá až zápisem do registru sdružení.⁶ [23]

Obec je návrhem smlouvy o spolupráci mezi obcemi s výjimkou zakládání právnických osob, které se řídí podle zvláštního zákona⁷, vázána ode dne jeho schválení zastupitelstvem obce do dne stanoveného pro přijetí návrhu smlouvy, pokud jiná obec, které je návrh smlouvy určen, jej neodmítne před uplynutím lhůty pro přijetí návrhu. [23]

Tato smlouva je účinná dnem přijetí jejího návrhu všemi účastníky, nestanoví-li smlouva jinak. O právní způsobilosti svazku obcí, jeho registraci, zrušení a zániku platí zvláštní zákon⁸. Pro zrušení svazku obcí a jeho zánik platí obdobně ustanovení § 20j občanského zákoníku. [23]

Ve stanovách, jež jsou přílohou smlouvy musí být uvedeno:

- a) název a sídlo členů svazku obcí,
- b) název a sídlo svazku obcí a předmět jeho činnosti,

⁴ nepřesný údaj k 27.11.09, u všech mikroregionů se zatím nepodařilo zjistit aktuální počet obcí

⁵ k 27.11.2009

⁶ registr sdružení je vedený u krajského úřadu příslušného podle místa sídla sdružení

⁷ podle obchodního zákoníku

⁸ tímto zákonem je občanský zákoník (konkrétně § 20i a § 20j)

- c) orgány svazku obcí, způsob jejich ustavování, jejich působnost a způsob jejich rozhodování,
- d) majetek členů svazku obcí, který vkládají do svazku obcí,
- e) zdroje příjmů svazku obcí,
- f) práva a povinnosti členů svazku obcí,
- g) způsob rozdělení zisku a podíl členů na úhradě ztráty svazku obcí,
- h) podmínky přistoupení ke svazku obcí a vystoupení z něj, včetně vypořádání majetkového podílu,
- i) obsah a rozsah kontroly svazku obcí obcemi, které svazek obcí vytvořily. [23]

2.1.2 Předmět činnosti svazku

Předmět činnosti svazku vymezuje zákon 128/2000 Sb. v § 50. Je třeba na tomto místě připomenout, že spolupráce obcí a tedy jakákoliv činnost svazku spadá do oblasti samostatné působnosti obcí.

Předmětem činnosti svazku obcí mohou být zejména:

- a) úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a péče o zvířata,
- b) zabezpečování čistoty obce, správy veřejné zeleně a veřejného osvětlení, shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich nezávadného zpracování, využití nebo zneškodnění, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod,
- c) zavádění, rozšiřování a zdokonalování inženýrských sítí a systémů veřejné osobní dopravy k zajištění dopravní obslužnosti daného území,
- d) úkoly v oblasti ochrany ovzduší, úkoly související se zabezpečováním přestavby vytápění nebo ohřevu vody tuhými palivy na využití ekologicky vhodnějších zdrojů tepelné energie v obytných a jiných objektech ve vlastnictví obcí,
- e) provoz lomů, pískoven a zařízení sloužících k těžbě a úpravě nerostných surovin,
- f) správa majetku obcí, zejména místních komunikací, lesů, domovního a bytového fondu, sportovních, kulturních zařízení a dalších zařízení spravovaných obcemi. [23]

Uvedený výčet okruhů úkolů, které mohou obce zabezpečovat společně prostřednictvím svazků obcí, je demonstrativní, tzn. že obce mohou jako předmět činnosti svazku obcí ujednat i plnění jiných úkolů z oblasti samostatné působnosti obcí, které budou splňovat obecný požadavek účelu ochrany a prosazování jejich společných zájmů tak, jak je má na mysli zákon o obcích. Mimo to je výkladem předmětné právní úpravy zřejmé, že dobrovolný svazek obcí nemusí současně zabezpečovat veškeré ze zákonem uváděných úkolů, a to ani v rámci tzv. jednotlivých bodů, přičemž současně dokonce není vyloučeno, aby obec byla pro různé účely členem různých svazků. [8]

2.1.3 Hospodaření svazku

Pokud jde o hospodaření svazku obcí, to se řídí zvláštním zákonem, kterým je zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění.

Svazek hospodaří s majetkem, který ze svého vlastního majetku vložily do svazku obcí jeho členské obce podle stanov svazku⁹, a dále s majetkem, který získal svou vlastní činností. Majetek vložený obcí do hospodaření svazku obcí zůstává ve vlastnictví obce. Orgány svazku obcí s ním mohou nakládat jen v souladu s majetkovými právy, které na ně členská obec přenesla podle stanov svazku. [7]

Svazek hospodaří podle svého rozpočtu, přičemž je svazek povinen návrh svého rozpočtu vhodným způsobem zveřejnit v členských obcích, a to nejméně 15 dnů před jeho projednáním v orgánu svazku obcí, aby se k němu mohli vyjádřit občané členských obcí (obdobně se zveřejňuje i návrh závěrečného účtu svazku). Kontrolu hospodaření s majetkem svazku a s jeho finančními prostředky provádí orgán k tomu určený stanovami svazku obcí. Zprávu o výsledcích této kontroly předkládá svazek zastupitelstvům členských obcí. Svazek obcí má stejně jako obce samotné též povinnost nechat přezkoumat své hospodaření za uplynulý kalendářní rok, a to okresním úřadem nebo auditorem. [16]

Předmětem přezkoumání jsou zejména údaje o ročním hospodaření územního celku, tvořící součást závěrečného účtu, nakládání a hospodaření s majetkem, s nímž územní celek hos-

⁹ V souladu s ust. § 85 písm. d) zákona o obcích, v platném znění, je vyhrazeno zastupitelstvu rozhodovat o peněžitých i nepeněžitých vkladech do svazku obcí.

podací, stav pohledávek závazků a účetnictví vedené územním celkem. Hledisky přezkoumávání jsou dodržování povinností stanovených právními předpisy, soulad hospodaření s finančními prostředky ve srovnání s rozpočtem, dodržení účelu poskytnutých dotací nebo návratných finančních výpomocí a podmínek jejich použití a věcná a formální správnost dokladů o přezkoumávaných operacích. [3]

Činnost svazku obcí, především řádné plnění veřejnoprávních samosprávných úkolů, pro které byl svazek zřízen, je kontrolována samotnými obcemi, které jsou členy svazku. Obsah a rozsah kontroly musí být vymezen ve stanovách. Také samotní občané obcí, které svazek vytvořily, disponují určitými oprávněními, které zajišťují realizaci principu publicity veřejné správy a zároveň určitou možnost kontroly svazku i ze strany samotných občanů¹⁰. Občané obcí, které svazek vytvořily, jsou tak oprávněni účastnit se zasedání orgánu svazku obcí, nahlížet do zápisů o jeho jednání a podávat orgánu svazku obcí písemné návrhy. Ve srovnání s právy občana obce jde o mnohem užší možnosti. [16]

Pro existenci a fungování svazků obcí má význam také zákon o účetnictví (zákon č. 437/2003 Sb.), který ukončuje s platností od roku 2005 jednoduché účetnictví a zavádí tzv. zjednodušený rozsah účetnictví. Ve výčtu účetních jednotek, které mohou vést zjednodušený rozsah, jsou v zákoně uvedeny vedle územních samosprávných celků také dobrovolné svazky obcí. Svazky obcí tedy budou podrobeny stejnému finančnímu režimu jako obce a kraje. [21]

2.2 Založení společné právnické osoby obcemi

V případě, že společný úkol obcí vyžaduje jejich stabilnější spolupráci, mohou obce společně založit novou právnickou osobu – obchodní společnost (akciovou společnost, společnost s ručením omezeným). Zakládání i činnost těchto právnických osob se řídí ustanoveními obchodního zákoníku. V praxi se této formy využívá např. u dopravních podniků, tepláren, správy bytových domů, lesů a rybníků atd. [17]

Ustanovení obchodního zákoníku upravují u jednotlivých druhů obchodních společností rozsah ručení společníků za závazky společnosti. Každý z účastníků má ve společnosti ur-

¹⁰ dle § 52 zákona 128/2000 Sb., o obcích

čitý podíl, který představuje jeho účast ve společnosti a z ní vyplývající práva a povinnosti. Pro účely zákona se podíl oceňuje mírou účasti společníka na čistém obchodním majetku společnosti, jež připadá na jeho podíl (nestanoví-li zákon jinak). [17]

Společnost vzniká dnem, ke kterému byla zapsána do obchodního rejstříku. Není-li při založení obchodní společnosti výslovně určeno, že se zakládá na dobu určitou, platí, že byla založena na dobu neurčitou. Společnost zaniká ke dni výmazu z obchodního rejstříku. Zániku společnosti předchází její zrušení s likvidací nebo bez likvidace. [17]

2.3 Smlouva ke splnění konkrétního úkolu

Tato forma spolupráce se poprvé objevila v roce 2000 v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích. Stala se druhou nejvíce využívanou formou spolupráce – týká se téměř poloviny obcí. [17]

Podobně jako v případě dobrovolného svazku obcí mohou i smlouvu ke splnění konkrétního úkolu uzavírat pouze obce. Smlouva ke splnění konkrétního úkolu může být uzavřena mezi dvěma nebo více obcemi, na dobu určitou nebo neurčitou. [17]

Předmětem smlouvy je vždy zajištění konkrétního úkolu, který spadá do samostatné působnosti zúčastněných obcí. Zpravidla se jedná o úkol, jehož plnění přesahuje hranice obce a jehož společné splnění může mít význam i pro další obec či obce (tj. např. vybudování stavby ke společnému užívání, zajištění sběru a odvozu domovního odpadu apod.). Předmětem smlouvy ale není vznik právnické osoby – právnická osoba může vzniknout podle ustanovení občanského zákoníku. [17]

2.4 Místní akční skupiny

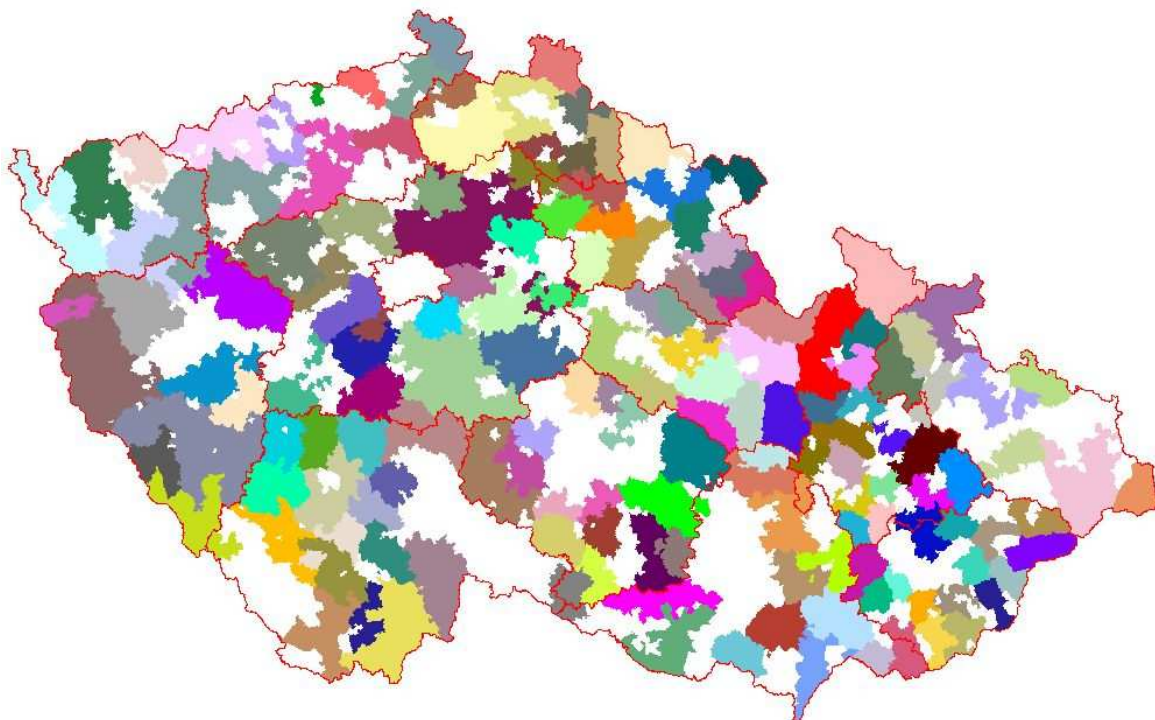
MAS je uskupení s právní subjektivitou, spojující subjekty veřejného i soukromého sektoru působící v daném mikroregionu – obce, mikroregiony, podnikatele, nestátní neziskové organizace či neorganizované občany. Je žádoucí, aby se do MAS zapojovaly jak samostatné obce, tak také celá společenství či mikroregiony. [16]

Základní parametry MAS:

- a) geograficky homogenní území,
- b) počet obyvatel od 10 000 do 100 000 mimo města s počtem obyvatel větším než 25 000,
- c) hustota obyvatel do 150 obyv./km²,

- d) účast zástupců veřejné správy v MAS je maximálně 50% (týká se i řídicího orgánu), druhá polovina je tvořena zástupci podnikatelů a neziskových organizací,
- e) MAS dle Programu rozvoje venkova může být obecně prospěšná společnost podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů, občanské sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, zájmové sdružení právnických osob podle § 20, písm. f) zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- f) členové MAS musí mít v daném mikroregionu bydliště, sídlo, nebo v něm musí působit,
- g) MAS musí mít stanoven statut, stanovy, organizační řád, strukturu a být registrována u MV ČR,
- h) MAS musí projednat a schválit strategii pro území dané MAS,
- i) fungování metodou LEADER¹¹. [13]

¹¹ Leader je zkratkou „Liaison Entrée Actions de Développement de l'Économie Rurale“, neboli Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku. Tato iniciativa Evropské unie vznikla již roku 1991 s hlavním cílem intenzivně podporovat rozvoj venkova prostřednictvím místních obyvatel.

Obr. 1. MAS v ČR

Zdroj: <http://leader.isu.cz/mapa.aspx>

Přestože impulsem k zakládání místních akčních skupin byla potřeba vytvořit novou absorpční strukturu umožňující čerpat finanční prostředky z programu LEADER, jejich role v oblasti obnovy a rozvoje venkova tento původní důvod postupně překračuje. [12]

2.5 Místní agenda 21

Místní Agenda 21 (MA21) je programem konkrétních obcí, měst, regionů, který zavádí principy trvale udržitelného rozvoje do praxe při zohledňování místních problémů. Je tvořen za účasti a ve spolupráci s občany a organizacemi a jeho cílem je zajištění dlouhodobě vysoké kvality života a životního prostředí na daném místě. [11]

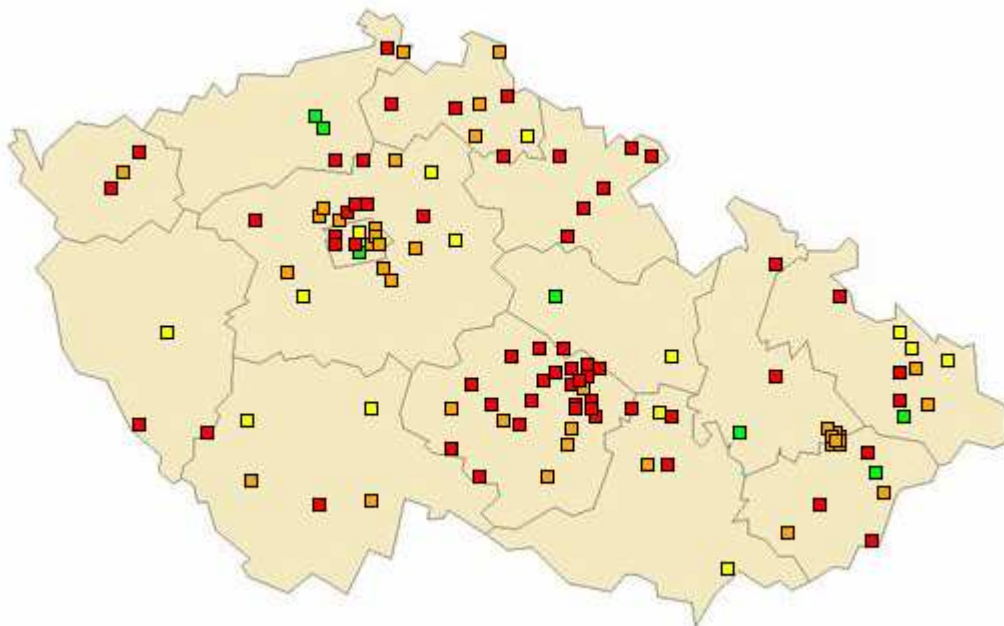
MA21 je časově náročný proces, který prostřednictvím zkvalitňování správy věcí veřejných, strategického plánování (řízení), zapojováním veřejnosti a využíváním všech dosažených poznatků o udržitelném rozvoji zvyšuje kvalitu života ve všech jeho směrech a vede k zodpovědnosti občanů za jejich životy i životy ostatních. [11]

Mnohé z aktivit a programů směřujících ke zlepšení kvality života a životního prostředí ve městech, obcích a regionech by se daly nazvat MA21. Jednotlivé činnosti musí být ovšem součástí dlouhodobé, jasně stanovené a veřejností přijaté strategie udržitelného rozvoje.

MA21 může iniciovat kdokoliv (místní správa, neziskové organizace, škola, i jednotlivci). Iniciační skupina by měla zapojit co největší množství obyvatel ke tvorbě akčního plánu, který musí být následně zaštitěn politicky. [11]

Do procesu místní Agendy 21 mohou spadat například následující činnosti:

- a) obnova památek, ožívování a zachovávání tradičních zvyklostí a řemesel, udržitelná turistika, péče o krajinu, péče o starší občany,
- b) praktické práce v místě, tzv. práce "zdola" v rámci místního společenství, jako např. výsadba stromů, údržba parků,
- c) projekty, které se zabývají konkrétní problematikou např. dopravou,
- d) kulturní a společenské akce, akce pro veřejnost (slavnosti, jarmarky, poutě),
- e) podpora vhodného podnikání,
- f) ekologické vytápění a řada dalších. [18]

Obr. 2. Přehled MA 21 v roce 2010

Zdroj: <http://ma21.cenia.cz/>

2.6 Partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP)

Partnerství veřejného a soukromého sektoru (Public Private Partnership, PPP) je obecný pojem pro spolupráci veřejného a soukromého sektoru, které vzniká za účelem využití zdrojů a schopností soukromého sektoru při zajištění veřejné infrastruktury nebo veřejných služeb. PPP přispívá ke zvýšení kvality i efektivnosti veřejných služeb včetně výkonu státní správy a urychluje realizaci významných infrastrukturních projektů s pozitivním dopadem na rozvoj ekonomiky. [17]

Podstatou úspěšného projektu PPP je předpoklad, že většího přínosu pro veřejný sektor (v poměru k jím vynaloženým prostředkům) může být dosaženo využitím schopností a zkušeností soukromého sektoru a rozdělením rizik mezi zúčastněné strany tak, že každá strana nese takové riziko, které dokáže nejlépe řídit. [17]

Typickými příklady realizace formou PPP jsou projekty v následujících oborech:

- a) dopravní infrastruktura – dálnice, tunely, mosty, rychlodráhy
- b) administrativní případně ubytovací kapacity – úřady, soudy, ubytovny, administrativní prostory, věznice
- c) zdravotnictví – nemocnice
- d) školství – univerzitní komplexy, studentské koleje, školy
- e) obrana – výzbroj, speciální infrastruktura
- f) utility – vodárenství [10]

Právní aspekty PPP

Kraje, města a obce jsou povinny, jestliže vstupují jako veřejní zadavatelé do projektů PPP a uzavírají o tom se soukromým partnerem koncesní smlouvu, dodržovat veškerá ustanovení příslušných právních předpisů, především zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon), zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) aj. [9]

Tab. 3. Přehled projektů PPP na úrovni územních samosprávných celků¹²

Předmět koncesní smlouvy	Předpokládaná hodnota předmětu koncesní sml. v Kč
Vodohospodářství	4 480 415 703
Energie	2 681 404 000
Sociální služby	564 566 000
Ostatní	2 670 078 365
CELKEM	10 396 464 068

Zdroj: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/pub_priv_part_51963.html

V době současné hospodářské krize se PPP projekty mohou stát jedním z přírůstových opatření vedoucích ven z této krize. Realizací většiny PPP projektů vzniká hmotný statek, nová modernější infrastruktura, tedy přispívají k podpoře jak zaměstnanosti v regionu, tak k podpoře podnikatelů. Projekty jsou také díky provedené analýze rizik, likviditě a jasným finančním tokům lépe akceptovatelné pro bankovní sektor. [9]

2.7 Zájmová sdružení právnických osob

Spolupráce obcí není omezena jen na obce mezi sebou – obce mohou spolupracovat také s jinými fyzickými a právnickými osobami. Pravidla této formy spolupráce jsou dána občanským zákoníkem konkrétně jeho ustanoveními o zájmových sdruženích právnických osob a o smlouvě o sdružení. [16]

K založení zájmového sdružení právnických osob se podle občanského zákoníku vyžaduje písemná zakladatelská smlouva uzavřená zakladateli, nebo schválení založení sdružení na ustavující členské schůzi. Ke smlouvě nebo zápisu o ustavující členské schůzi musí být přiloženy stanovy a určení osob oprávněných jednat jménem sdružení, jež schválí zakladatelé nebo ustavující schůze. [22]

- a) písemná zakladatelská smlouva uzavřená zakladateli – měla by obsahovat obecné náležitosti smluv, tedy vymezení jednotlivých účastníků smlouvy (název, sídlo, identifikační číslo) včetně uvedení osob oprávněných jednat jménem zakladatelů, projev vůle založit

¹² k nimž Ministerstvo financí vydává stanovisko dle § 30 zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (aktualizace ke dni 16. 12. 2009)

zájmové sdružení právnických osob podle občanského zákoníku včetně vymezení názvu, sídla a předmětu činnosti sdružení, datum a podpisy.

- b) schválení založení sdružení na ustavující členské schůzi – o založení sdružení na této schůzi se sepíše zápis obsahující seznam zakládajících členů sdružení s uvedením jejich názvu a sídla a podpisy osob oprávněných jednat za členy + další údaje obdobně jako v případě zakladatelské smlouvy. [19]

Stanovy sdružení určí:

- a) název, sídlo a předmět činnosti sdružení,
- b) úpravu majetkových poměrů,
- c) vznik a zánik členství (členství lze vázat na určitý členský příspěvek),
- d) práva a povinnosti členů,
- e) orgány sdružení a vymezení jejich působnosti,
- f) způsob zrušení sdružení a naložení s jeho likvidačním zůstatkem,
- g) způsob, jímž se stanovy mění a doplňují. [19]

Zájmová sdružení právnických osob mohou vytvářet právnické osoby k ochraně svých zájmů nebo k dosažení jiného účelu – tzn. že k vytvoření sdružení je třeba dohody alespoň dvou právnických osob a že fyzické osoby nemohou vystupovat v pozici členů těchto sdružení, ale pouze jako osoby, kterými členové (právnické osoby) jednají. Rovněž nelze vytvořit zájmové sdružení právnických osob, jehož členy jsou výhradně obce – tento způsob spolupráce mezi obcemi je třeba podřadit režimu dobrovolných svazků obcí podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, na které se úprava zájmových sdružení právnických osob vztahuje pouze v otázkách jejich právní způsobilosti, registrace, zrušení a zániku. [19]

Sdružení nabývá právní způsobilosti zápisem do registru sdružení vedeného u krajského úřadu příslušného podle sídla sdružení. Před zánikem sdružení se vyžaduje likvidace, jestliže jmění sdružení nepřechází na právního nástupce. Sdružení zaniká výmazem z registrace. [22]

Několik osob mezi sebou může uzavřít **smlouvu o sdružení**, aby se společně přičinily o dosažení sjednaného účelu. Sdružení nemají právní způsobilost. Vedle pracovní činnosti

mohou být účastníci sdružení podle smlouvy povinni poskytnout pro účely sdružení peníze nebo jiné věci. Majetek získaný při výkonu společné činnosti se stává spoluvlastnictvím všech účastníků. Podobně jako v případě smlouvy ke splnění konkrétního úkolu jsou podíly jednotlivých osob na majetku získaném společnou činností stejné, není-li smlouvou určeno jinak. Ze závazků vůči třetím osobám jsou účastníci zavázáni společně a nerozdílně. [16]

Účastníkovi, který vystoupil nebo byl vyloučen, se vrátí věci vnesené do sdružení. Nezpochybňuje se ovšem odpovědnost za závazky z činnosti sdružení, které vznikly do dne vystoupení nebo vyloučení. Při rozpuštění sdružení mají účastníci nárok na vrácení hodnot poskytnutých k účelu sdružení a vypořádají se mezi sebou o majetek získaný výkonem společné činnosti sdružení způsobem stanoveným ve smlouvě, jinak rovným dílem. [16]

Zájmové sdružení právnických osob a smlouva o sdružení se používají například při sdružování prostředků na bytovou výstavbu, kde přispívají občané-stavebníci, a podobně. [16]

2.8 Národní síť Zdravých měst

Národní síť Zdravých měst ČR (NSZM) je zájmovým sdružením právnických osob. Členy jsou municipality (obce, města, a kraje) a sdružení municipalit (pouze ta, která jsou právnickou osobou). Členem se však může stát také právnická osoba nemunicipálního charakteru, která se rozhodne respektovat stanovy NSZM. [17]

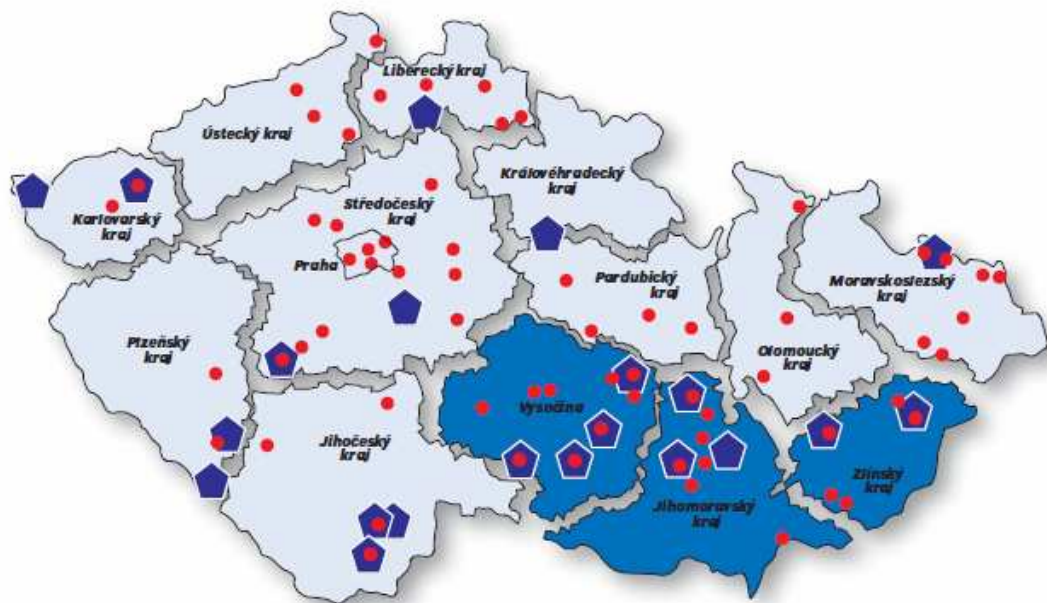
NSZM poskytuje svým členům poradenství v oblasti spolupráce a výměny zkušeností a přístupu k finančním zdrojům (státním i evropským) včetně konzultací k přípravě projektů. Také nabízí pomoc při zpracování strategie rozvoje nebo zprostředkování spolupráce s odbornými partnery v ČR i zahraničí. [17]

NSZM podporuje kvalitu veřejné správy a kvalitu strategického plánování a řízení s ohledem na udržitelný rozvoj a podporu zdraví. Velký důraz je kladen na aktivní zapojení místních odborných i nevládních partnerů (odborných institucí, nevládních organizací, škol, firem) i široké veřejnosti do diskusí o současných záměrech i o místní či regionální budoucnosti. [17]

Kromě spolupráce s partnery zvnějšku vytváří Zdravá města také rámec pro spolupráci municipalit sdružených uvnitř sítě. Spolupráce mezi jednotlivými členskými municipalitami se týká různých témat:

a) komunitní plánování,

- b) mezinárodní spolupráce,
- c) školy,
- d) environmentální management,
- e) handicapovaní spoluobčané,
- f) monitoring stavu municipality,
- g) stezky zdraví,
- h) stravování a potraviny,
- i) volný čas dětí a mládeže,
- j) zjišťování názorů obyvatel,
- k) zvířata. [16]

Obr. 3. Národní síť Zdravých měst v ČR

Zdroj: www.nszm.cz -

http://dataplan.info/img_upload/2fee7fa2e72b4bdcd8f9ba761433e67a/nszm_zaklinfo_09.pdf

2.9 Svaz měst a obcí ČR

Svaz měst a obcí České republiky (SMO ČR) je celostátní, dobrovolnou, nepolitickou a nevládní organizací, založenou jako zájmové sdružení právnických osob. Členy Svazu jsou obce a města. Svaz měst a obcí ČR je partnerem pro vládní i parlamentní politickou reprezentaci. Podílí se na přípravě a tvorbě návrhů legislativních i nelegislativních opatření v oblastech týkajících se kompetencí obcí. Činnost Svazu je založena především na aktivitě starostů, primátorů a členů zastupitelstev obcí a měst, kteří se nad rámec svých povinností věnují i obecným problémům samosprávy. V současné době Svaz sdružuje kolem dvou a půl tisíce měst a obcí. [20]

Hlavní cíle:

- a) obhajovat společné zájmy a práva měst a obcí, a vytvářet tak příznivé podmínky k jejich rozvoji,
- b) podporovat a rozvíjet samosprávnou demokracii ve veřejné správě,
- c) podílet se na přípravě zákonů a dalších opatření, které mají dopad na místní samosprávu, a posilovat tak vliv obcí v legislativní oblasti,
- d) informovat vládu, parlament i instituce Evropské unie včas o tom, jaký dopad mohou mít jimi připravovaná opatření na kvalitu života občanů i na rozvoj jednotlivých území,
- e) posilovat ekonomickou samostatnost měst a obcí,
- f) vzdělávat zastupitele i pracovníky místních samospráv,
- g) podporovat výměnu zkušeností a příkladů dobré praxe. [20]

Z uvedených cílů Svazu vyplývá, že jeho každodenní činnost je zaměřena především na oblast legislativy a různých opatření, např. strukturální politiky, politiky sociálního začleňování či dotačních titulů, které se dotýkají života obcí. Svaz se vyjadřuje k návrhům zákonů, prováděcích právních předpisů i výše zmíněných opatření. Zástupci Svazu aktivně vstupují do celého procesu jejich tvorby i uvádění do praxe. Účastní se meziresortních připomínkových řízení, obhajují zájmy měst a obcí na příslušných ministerstvech a v poslaneckých i senátních výborech. [20]

Svaz měst a obcí České republiky vytváří podmínky pro integrování českých municipalit do různých forem spolupráce v oblasti činnosti orgánů samosprávy a místní správy v Evro-

pě i v dalších zemích světa. Svaz spolupracuje s obdobnými partnerskými svazy v jiných zemích a zároveň zajišťuje spolupráci mezi jednotlivými obcemi u nás a v zahraničí. [16]

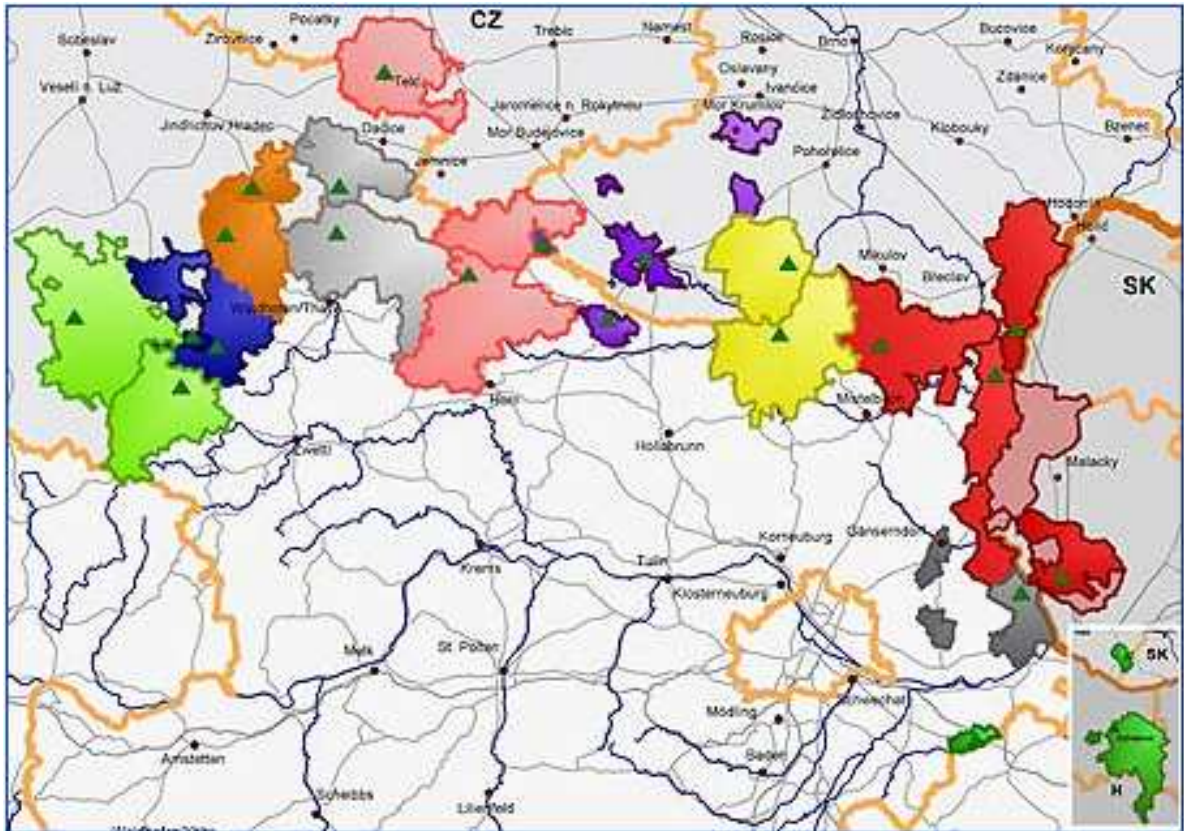
Svaz se aktivně účastní činnosti Evropské rady obcí a regionů, Výboru regionů a Kongresu místních a regionálních orgánů při Radě Evropy. Je zapojen i ve Světové organizaci měst a samospráv a v Evropské sociální síti. Svaz se rovněž účastní různých mezinárodních projektů, do jejichž realizace zapojuje své členy, a podporuje města a obce v navazování partnerské spolupráce. Je aktivní v oblasti transformační spolupráce se zeměmi jihovýchodní a východní Evropy. [20]

2.10 Přeshraniční impulzní centra

Přeshraniční impulzní (pobídková) centra (GIZ) jsou evropským pilotním projektem přeshraniční spolupráce regionů podél příhraničních oblastí Dolního Rakouska, České republiky, Slovenska a Maďarska. Jejich úlohou je především pomáhat odbourat hranice, a to jak technické, tak společenské. [17]

GIZ nabízejí impulzní a podpůrnou činnost při realizaci přeshraničních projektů a aktivit každodenního života. Hlavním těžištěm jejich aktivit je oblast hospodářství, dalšími okruhy jsou kultura a sociální oblast. Tato kooperace by měla v daném regionu napomoci odstranit stávající předsudky a motivovat obyvatelstvo k přeshraniční spolupráci. Realizací společných aktivit překračujících hranice mohou být v regionech lépe využity hospodářské šance rozšířené EU. Právě podniky, které zvažují krok přes hranice, mohou z přeshraničních kooperací v mnoha ohledech profitovat. Tímto způsobem si mohou provozovatelé podniku v příhraničí zajistit dlouhodobou budoucnost. [17]

Finanční prostředky pro projekty realizované v rámci GIZ byly čerpány z iniciativy Evropského společenství Interreg IIIA a z regionálních programů firmy Ecoplus a Dolnorakouské společnosti pro podporu příhraničí. Všechny realizované projekty a aktivity podporují buď přímo malé a střední podniky (např. exkurze, kooperační setkání a workshopy), nebo posilují malá regionální těžiště činností (zejména spolupráce v oblasti turismu). V období 2007-2013 je možno využít k financování operačních programů Přeshraniční spolupráce. [17]

Obr. 4. Přeshraniční impulzní centra

Zdroj: <http://www.gizretz.at/cz/pages/default.aspx>

V příhraničních oblastech existuje celkem 11 GIZ, sdružujících přes 250 obcí. Tyto struktury nezahrnují jen české regiony s jejich zahraničními protějšky, ale rozkládají se i na slovensko-rakouské a slovensko-maďarské hranici. I přes poměrně krátkou dobu jejich trvání jsou GIZ velmi dobře fungující formou spolupráce. [17]

2.11 Euroregiony

Euroregiony jsou formou přeshraniční spolupráce místních či regionálních samospráv nejen mezi zeměmi EU, ale také mezi členskými a nečlenskými zeměmi. Jedná se o sdružení spolu přímo sousedících subjektů na opačných stranách hranic alespoň dvou států. Může se jednat o obce, kraje (regiony), příp. další úrovně (departementy apod.) či jejich sdružení a další právnické osoby. [15]

Podle Sdružení evropských příhraničních regionů (AEBR) může být Euroregion:

- a) sdružení lokálních či regionálních autorit na obou stranách hranice, někdy i se společným zastupitelským orgánem,
- b) příhraniční sdružení se stálým sekretariátem a technickým a administrativním týmem s vlastními zdroji,
- c) právnickou osobou ve formě neziskové asociace působící na obou stranách hranice v souladu s příslušnými vnitrostátními právními předpisy,
- d) smluvní povahy ve formě mezistátních dohod za účasti podstátních jednotek. [15]

Motivem vzniku Euroregionů je zejména snaha o společný postup při řešení konkrétních problémů vázaných na periferní postavení příhraničních oblastí, tedy problémů, jež přesahují hranice států a nemohou tak být řešeny pouze na jedné straně hranic, a získávání finančních prostředků z programů EU. Přeshraniční spolupráce se týká zejména otázek:

- a) životního prostředí,
- b) územního plánování a dopravní infrastruktury,
- c) cestovního ruchu a ekonomiky,
- d) rozvoje zaostávajících oblastí,
- e) kultury,
- f) správy souvisle urbanizovaných oblastí. [15]

Právní forma vnitrostátních segmentů euroregionů v ČR je plně odvozena od vnitrostátního práva. Jedná se o zpravidla o zájmové sdružení právnických osob, případně zájmové sdružení právnických a fyzických osob. Přitom je lhostejné, jaký další uvozující název je pro takovou právní formu užíván v další komunikaci (dobrovolné sdružení měst, obcí a dalších právnických osob; regionální sdružení měst a obcí, atd.). Další častou formou je sdružení subjektů bez právní subjektivity. [16]

Obr. 5. Euroregiony v ČR

Zdroj: <http://www.eunie.euweb.cz/euroregionymapa.htm>

V České republice dnes funguje 13 euroregionů. Oproti tomu například v Rakousku existuje devět euroregionů nebo na Slovensku dokonce pouze sedm. Jejich členy jsou zejména obce, ale i uskupení obcí či podnikatelské a neziskové subjekty. Územní struktura euroregionů je však poměrně roztříštěná a jejich funkčnost a rozvojový význam je v některých případech diskutabilní. [17]

2.12 Partnerská města a obce

Mezinárodní partnerské vztahy obcí a měst České republiky jsou rozvinuty poměrně významně. Většina měst a řada obcí spolupracuje s partnerskými městy a obcemi v některém z evropských států. Není výjimkou spolupráce i s více městy či obcemi. Navázání partnerských vztahů mohou realizovat města či obce samy, případně mohou využít služeb Svazu měst a obcí ČR. [16]

Partnerská spolupráce měst může mít několik podob: od formálního partnerství (na základě podepsané dohody o spolupráci, deklarace či smlouvy o spolupráci), přes spolupráci na společném projektu až po neformální partnerství (neformální spolupráci bez podepsané dohody či smlouvy). Dopad těchto kontaktů je ovšem v jednotlivých obcích velmi rozdílný – pohybuje se od velmi intenzivní po čistě deklaratorní spolupráci. [16]

Partnerská spolupráce obcí a měst pokrývá širokou škálu aktivit, které se dotýkají všech občanů a přinášejí prospěch jak občanům, tak městu. Z hlediska občanů tato spolupráce rozšiřuje prostor pro toleranci, překonává xenofobní postoje, podporuje sounáležitost komunity, rozvíjí občanskou společnost a podporuje zapojení mladých lidí do života obce. Obci či městu pak přináší vyšší světové a evropské povědomí, usnadňuje přístup k fondům Evropské unie, pomáhá zlepšovat úroveň služeb poskytovaných občanům skrze sdílení zkušeností a rozšiřuje zkušenosti pracovníků místní samosprávy. [16]

Obecný přínos partnerské spolupráce obcí a měst:

- a) přispívá k rozšiřování obecného povědomí a znalostí,
- b) podporuje vzdělání,
- c) vytváří prostor pro navazování obchodních a ekonomických vztahů. [16]

Nejčastějšími cíli spolupráce jsou konzultace a přenos poznatků v oblasti veřejné správy, kulturní a společenská spolupráce, výměnné pobyty, spolupráce v oblasti dopravy, územního plánování a podpory cestovního ruchu a spolupráce na projektech. Charakteristickým rysem je postupné rozvíjení kontaktů od účasti na kulturních a společenských akcích, přes spolupráci v oblasti optimalizace výkonu samosprávných funkcí k ekonomické spolupráci včetně společné participace na programech spolufinancovaných EU. Relativně významným rysem této spolupráce je také finanční pomoc ze strany zahraničních partnerů. [17]

Partnerství měst a obcí je podporováno ze strany Evropské unie, např. formou grantů podporujících výměnné pobyty občanů z partnerských měst nebo pořádání konferencí a seminářů. Podmínkou je, aby tyto akce podporovaly myšlenky evropské integrace. Zvláštní pozornost je věnována výměně mladých lidí, kulturním a vzdělávacím akcím, integraci znevýhodněných skupin obyvatel a rovným příležitostem mužů a žen. [17]

3 POZITIVA A NEGATIVA JEDNOTLIVÝCH FOREM SPOLUPRÁCE OBCÍ

Každá z forem spolupráce obcí má své klady a zápory, které budou stručně uvedeny v následující kapitole.

3.1 Dobrovolné svazky obcí

Pozitiva:

- představiteli obcí je považován za nejvhodnější formu spolupráce,
- dobrovolnost,
- právní subjektivita,
- může nabývat příjmy ze své doplňkové činnosti,
- dostatečně široká kontrola realizovaná jak jednotlivými členskými obcemi a občany obcí, tak krajským úřadem či auditorem. [17]

Negativa:

- pouze činnosti spadající do samostatné působnosti obcí,
- limitujícím faktorem je míra zapojení členů svazku,
- povinnost odsouhlasit různé akce zastupitelstvy obcí (zdlouhavý proces rozhodování). [17]

3.2 Založení společné právnické osoby obcemi

Pozitiva:

- právní subjektivita,
- umožňuje dlouhodobou realizaci spolupráce,
- jednotlivé obce mohou mít v obchodní společnosti různý podíl. [17]

Negativa:

- možnost účasti pouze obcí,
- zakládáno často jen k jednomu účelu,

- upravováno obchodním zákoníkem, nikoli zákonem o obcích. [17]

3.3 Smlouva ke splnění konkrétního úkolu

Pozitiva:

- právnická osoba může vzniknout podle ustanovení občanského zákoníku,
- zajištění konkrétního úkolu, jehož realizace může mít význam pro více obcí. [17]

Negativa:

- možnost účasti pouze obcí,
- bez právní subjektivity,
- pouze činnosti spadající do samostatné působnosti,
- náplní je pouze realizace jednoho daného úkolu. [17]

3.4 Místní akční skupiny

Pozitiva:

- právní subjektivita,
- rozvinutí principu partnerství,
- propojení subjektů veřejného i soukromého sektoru,
- ekonomičtí partneři musí tvořit nejméně 50 % partnerství,
- čerpání dotací z programu Leader. [17]

Negativa:

- musí být zaručena schopnost partnerů provádět zadané úkoly,
- MAS by měla mít k dispozici manažera projektů a poradce (facilitátora). [17]

3.5 Místní agenda 21

Pozitiva:

- růst kvality veřejné správy, zvýšení zapojení veřejnosti,

- důsledné uplatňování principů udržitelného rozvoje,
- možnost kvantitativního měření pokroku obcí v realizaci MA21. [17]

Negativa:

- zaměření převážně na veřejnou správu, strategické plánování a udržitelný rozvoj; méně již na konkrétní oblasti (hospodářství, lidské zdroje infrastruktura atd.),
- relativně malý důraz na sdílení zkušeností s realizací MA21. [17]

3.6 Zájmová sdružení právnických osob

Pozitiva:

- možnost spolupráce se soukromým sektorem i fyzickými osobami (občany),
- při smlouvě o sdružení není nezbytné mít společný majetek,
- flexibilnější rozhodovací proces,
- rozpočet nemusí být vyrovnaný. [17]

Negativa:

- upravováno občanským zákoníkem, nikoli zákonem o obcích,
- v případě smlouvy o sdružení není právní subjektivita. [17]

3.7 Partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP)

Pozitiva:

- spolupráce veřejného a soukromého sektoru (maximalizace výhod),
- rozložení rizik,
- využití zdrojů soukromého sektoru,
- růst kvality veřejných služeb,
- je nutné zajistit otevřený přístup subjektů k trhu a poctivou soutěž,
- v ČR existují centra a asociace podporující realizaci PPP. [17]

Negativa:

- dosud chybí legislativní opora PPP,
- složitost smluv a nezkušenost,
- obce často nemají dostatek finančních prostředků pro zapojení se do PPP. [17]

3.8 Národní síť zdravých měst ČR

Pozitiva:

- otevřena všem formám municipalit,
- zapojení místních odborných i nevládních partnerů a veřejnosti,
- spolupráce sítě s odbornými regionálními i národními subjekty,
- propracovaný systém sdílení zkušeností. [17]

Negativa:

- zaměření především na společnost, méně na hospodářskou situaci. [17]

3.9 Svaz měst a obcí ČR

Pozitiva:

- oddělené komory pro obce, města a statutární města,
- posilování vlivu obcí v legislativní oblasti,
- podpora partnerské spolupráce měst a obcí,
- podpora spolupráce v oblasti veřejné správy a samosprávy v rámci Evropy i světa. [17]

Negativa:

- poměrně málo jsou zapojeny malé obce (nedostatek kapacit na rozvíjení spolupráce),
- neřeší konkrétní problémy a potřeby jednotlivých obcí, pouze obecnější otázky. [17]

3.10 Přeshraniční impulzní centra

Pozitiva:

- motivace obyvatelstva k přeshraniční spolupráci,
- aktivace hospodářství v příhraničních oblastech,
- vzhledem k velkému úspěchu pilotního projektu je v plánu zachovat GIZ jako trvalé struktury. [17]

Negativa:

- členy jsou převážně menší obce,
- rozdílná legislativa na obou stranách hranice,
- prostorové omezení aktivit na příhraničí, bez možnosti zapojit vzdálenější obce či města. [17]

3.11 Euroregiony

Pozitiva:

- překonání nevýhod příhraničí,
- dobrovolnost,
- spolupráce založená do značné míře na etice a slušnosti. [17]

Negativa:

- omezení pouze na příhraniční oblasti,
- přeshraniční vazba je bez právní subjektivity,
- rozdílná legislativa na obou stranách hranice. [17]

3.12 Partnerská města a obce

Pozitiva:

- spektrum společných aktivit není omezeno,
- nezávisí na vzdálenosti od státních hranic (platí spíše v případě větších měst),
- možnost využití služeb Svazu měst a obcí,
- podporováno ze strany EU. [17]

Negativa:

- různá intenzita spolupráce (intenzivní až pouze deklaratorní),
- více možností mají větší města. [17]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ANALÝZA MIKROREGIONU STAROMĚSTSKO

V teoretické části byly představeny možnosti spolupráce obcí. Nyní se zaměříme na konkrétní případ spolupráce a to na dobrovolný svazek obcí respektive Mikroregion Staroměstsko. Následující text tedy bude obsahovat charakteristiku tohoto svazku obcí, jeho cíle, výčet členských obcí a částečně zde bude také nastíněno hospodaření svazku. Další informace o tomto sdružení lze nalézt ve stanovách tohoto svazku, jež jsou uvedeny v Příloze P IV.

4.1 Charakteristika Mikroregionu Staroměstsko

Mikroregion Staroměstsko, svazek obcí pro regionální rozvoj je právnickou osobou – svazkem obcí ve smyslu zákona 128/2000 Sb. o obcích. Svazek byl zapsán do registru sdružení k datu 20. 8. 2002. Odpovídá celým svým majetkem za porušení svých povinností. Členové neručí za závazky svazku. [24]

Má koordinační a poradní funkce a s tím související působnost. Definuje a realizuje místní strategii regionálního rozvoje mikroregionu podle strategického plánu, který je zpracován jako nástroj pro plánování a řízení obcí, které se dobrovolně sdružily za účelem jednotné rozvojové strategie. Jeho hlavním záměrem je vytváření podmínek komplexního rozvoje celého regionu. Činností svazku obcí zůstává nedotčená působnost, pravomoc a odpovědnost příslušných územních orgánů státní správy a samosprávy. [24]

Svazek obcí působí na území mikroregionu Staroměstsko, kterým se rozumí katastrální území členských obcí a je založen na dobu neurčitou. [24]

4.2 Členské obce Mikroregionu Staroměstsko

V následující tabulce je uveden seznam členských obcí tohoto svazku a jejich počet obyvatel v současné době.

Tab. 4. Členské obce Mikroregionu Staroměstsko

Název obce	Počet obyvatel
Babice	1721
Boršice	2225
Huštěnovice	988

Jalubí	1726
Jankovice	491
Kostelany	917
Košíky	418
Kudlovice	875
Nedakonice	1551
Ořechov	720
Polešovice	1972
Staré Město	6730
Sušice	598
Traplice	1141
Tučapy	235
Tupesy	1100
Újezdec	242
Vážany	414
Zlechov	1637
Celkem	25701

Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Hlavní cíle a úkoly

Účelem, pro který byl svazek obcí zřízen, je koordinace v podobě doporučení a námětu ekonomického, sociálního a kulturního rozvoje tohoto mikroregionu. [24]

Činnost svazku by měla vést k prosazování názorů a zájmů obcí v mikroregionu, které odpovídají vývojovým trendům mikroregionu a zachování jejich tradic. Cílem je trvalá prosperita mikroregionu jako celku. [24]

Hlavní cíle a úkoly:

- a) zajištění dostupnosti veřejných i soukromých fondů a grantů pro realizaci strategie rozvoje,
- b) vytváření podmínek pro zajištění místní a regionální infrastruktury, identifikace pilotních projektů, vyhledávání možností financování jednotlivých projektů pro zamezení úbytku obyvatel a odlivu mladých rodin z vesnic,
- c) přilákání investic do veřejného i soukromého sektoru,
- d) zpracování dlouhodobého plánu ekonomického, sociálního a kulturního rozvoje v mikroregionu,

- e) všestranná a jednotná prezentace mikroregionu včetně jednotného grafického stylu informačních materiálů a společné prezentace na výstavách a ve sdělovacích prostředcích,
- f) rozvoj regionálního informačního systému, vytvoření databáze informací o obcích, objektech, hospodářství, kultuře, demografii, cestovním ruchu apod., a vytvářet informační centra a orientační a naváděcí systémy v návaznosti na celorepublikovou síť A.T.I.C.,
- g) podpora cestovního ruchu v mikroregionu, příprava a realizace projektů k podpoře cestovního ruchu,
- h) zprostředkování kontaktů a spolupráce s Centrem pro regionální rozvoj při MMR a Státním fondem rozvoje bydlení. [24]

4.4 Hospodaření svazku

V této části je stručně pojednáváno o hospodaření Mikroregionu Staroměstsko. Svazek hospodaří podle rozpočtu, který si sám sestavuje. Vede účetnictví o stavu a pohybu majetku, o svých příjmech a výdajích a finančních vztazích k rozpočtu obcí, svazku obcí či podnikatelských subjektů dle platných předpisů.

Vždy za uplynulý kalendářní rok dá svazek přezkoumat hospodaření příslušným okresním úřadem nebo auditorem. Hospodaření svazku obcí upravuje zvláštní zákon¹³.

V následující tabulce je přehled celkových příjmů a výdajů svazku od roku 2006.

Tab. 5. Přehled příjmů a výdajů Mikroregionu Staroměstsko v jednotlivých letech

Rok	Příjmy	Výdaje
2006	107 300,- Kč	114 500,- Kč
2007	106 000,- Kč	128 000,- Kč
2008	152 750,- Kč	122 750,- Kč
2009	1 648 000,- Kč	1 648 000,- Kč

Zdroj: vlastní zpracování

¹³ hospodaření svazku upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Hlavními zdroji příjmů jsou příjmy z propagace svazku při konání různých společenských a kulturních akcí v kraji a členské příspěvky od obcí stanovené dle počtu obyvatel jednotlivých obcí¹⁴.

Jako nejdůležitější společenskou akci můžeme zmínit účast Mikroregionu Staroměstsko na tradičních Slavnostech vína v Uherském Hradišti, kde prezentuje výrobky lidových řemesel či nejrůznější zajímavé činnosti typické pro každou členskou obec zvlášť.

Velký nárůst příjmů v roce 2009 byl způsobeno tím, že svazek obdržel dotaci od Nadace Děti-kultura-sport a od Klubu kultury v Uherském Hradišti právě na výše zmiňovanou společenskou akci Slavnosti vína v Uherském Hradišti, kterou následně přerozdělil mezi jednotlivé členské obce, které se této akce zúčastnily.

¹⁴ 2 Kč/obyvatele za rok

5 MOŽNOSTI ROZVOJE MIKROREGIONU STAROMĚSTKO

Mikroregion Staroměstsko zatím příliš aktivní není. Mikroregion je prezentován čas od času pouze na nějakých společenských či kulturních akcích v kraji, ale doposud nebyla v rámci tohoto svazku realizována žádná větší akce či určitý budovatelský projekt. V následujícím textu bude částečně nastíněno, co by mohlo být v budoucnu v mezích stanovených cílů a předmětu činnosti svazku podporováno či realizováno.

5.1 Současná situace

Obr. 6. Mapa s členskými obcemi Mikroregionu Staroměstsko

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Z mapy můžeme vidět, že členské obce¹⁵ jsou poměrně roztržštěny, a že většina členských obcí se nachází v podhorských oblastech mimo hlavní komunikační tahy. Obce mají větší odlišné zájmy a představy o dalším rozvoji a sladit tyto zájmy je obtížné. I to je možná jeden z důvodů proč Mikroregion Staroměstsko není příliš aktivní.

Podívejme se nyní na základy samotné existence tohoto svazku. Mikroregion Staroměstsko byl vytvořen z iniciativy obce Nedakonice, která vnuknula myšlenku spolupráce mezi obcemi dalším obcím v mikroregionu. Obcí, které s touto vizí souhlasily, tedy zakládajících obcí, bylo z počátku devatenáct. Během existence tohoto svazku však jedna z obcí vystoupila (obec Hostějov), ale jako nový člen byla přijata obec Kudlovice, tudíž je počet obcí v současnosti shodný jako při vytvoření svazku.

Z šetření vyplynulo, že se obce staly členy tohoto sdružení z různých důvodů. Zde si uvedeme některé z nich:

- předpoklad zlepšení možností v rámci rozvoje obce,
- zlepšení kulturního života,
- snadnější dosažitelnost na některé dotace,
- potřeba koordinace některých činností obcí,
- spolupráce s obcemi,
- možnost řešit problémy širšího zájmu než jen na katastru obce,
- společný postup při privatizaci sítí technické infrastruktury (plyn, voda),
- propojení s ostatními obcemi např. cyklostezkami, přilákat turisty do mikroregionu a upozornit na to, co mohou jednotlivé obce nabídnout a pomoci tak rozvoji cestovního ruchu.

Po tomto rozhodnutí obcí spolupracovat byl tedy svazek založen, ale původně jako zájmové sdružení právnických osob, a to podle §20f - §20j zákona č. 40/1964 Sb. v platném znění. Avšak podle § 151 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích se zájmové sdružení právnických

¹⁵ členské obce jsou zvýrazněny červenou kružnicí

osob stává svazkem obcí, pokud do 31. 12. 2001 splní podmínky dle § 50 a § 51 zákona č. 128/2000 Sb. Jelikož tyto podmínky sdružení splnilo, stalo se tak dobrovolným svazkem obcí. Zapsán do registru sdružení byl svazek však až 20. 8. 2002 a získal tak i právní způsobilost.

Takže byla sepsána smlouva o vytvoření svazku obcí, která nahrazovala původní zakladatelskou smlouvu o sdružení. Byly sepsány také stanovy, ve kterých bylo podle výše zmíněných potřeb obcí stanoveno to, co bude realizováno či podporováno v rámci svazku:

a) propagace svazku obcí a zájmového území

V této oblasti se svazek snaží propagovat jednotlivé obce a jejich tradice na různých kulturních akcích. Nejvýznamnější z nich jsou Slovácké slavnosti vína a otevřených památek, které se každoročně konají v Uherském Hradišti. Prezентují se zde výrobky jednotlivých obcí, kroje, tradice a zajímavosti obcí. Mikroregion Staroměstsko zajišťuje organizaci a program této akce.

b) specializovaný maloobchod

V této oblasti by měl svazek umožnit realizaci prodeje tradičních výrobků řemeslníků z jednotlivých obcí. Toto probíhá v podstatě zatím pouze v rámci Slováckých slavností vína.

c) vydavatelská a nakladatelská činnost

Tak jak je to u většiny podobných sdružení by měl i Mikroregion Staroměstsko v rámci vydavatelské a nakladatelské činnosti vytvářet různé mapy a publikace o mikroregionu. V těchto publikacích jsou vždy obsaženy různé informace z oblasti jejich činnosti, území, zajímavostí apod. V této oblasti zatím příliš aktivní není.

d) podílet se na zpracování projektů rozvoje jednotlivých obcí, organizování sportovních soutěží

V této oblasti je svazek také zatím nečinný.

e) pořádání kulturních produkcí, zábav a provozování zařízení sloužících zábavě.

Zde můžeme zahrnout opět výše zmiňované Slovácké slavnosti vína a co se týče provozování zařízení sloužících zábavě, tak má svazek k dispozici pódium k pořádání různých kulturních akcí, které bylo zhotoveno za přispění Nadace Děti-kultura-sport, a které si dle potřeby jednotlivé členské obce zapůjčují.

Celkově se zatím Mikroregion Staroměstsko zaměřil pouze na propagaci jednotlivých členských obcí a to prostřednictvím kulturní akce Slovácké slavnosti vína, kde jsou tedy členské obce zviditelňovány a prostřednictvím níž jsou veřejnosti představovány tradice a zajímavosti těchto obcí. V dalších oblastech činnosti svazku zatím jeho cíle zcela naplněny nebyly.

Pro členské obce má tedy tato spolupráce zatím význam jen v kulturní oblasti. Z šetření mezi členskými obcemi však vyplynulo, že většina obcí hodlá dále v této spolupráci pokračovat.

5.2 Další možnosti propagace

Současným primárním cílem Mikroregionu Staroměstsko je hlavně propagovat tento svazek a jeho zájmové území. Toto se tedy děje zejména každoroční účastí na již zmiňovaných Slováckých slavnostech vína. V následujícím textu jsou uvedeny další možnosti, jak tuto propagaci rozšířit.

Pro další propagaci a zviditelnění obcí by mohli být publikovány informační letáky, které by byly k dispozici v Městském informačním centru v Uherském Hradišti či na obecních úřadech jednotlivých členských obcí. Tyto informační tiskopisy by obsahovaly:

- informace o mikroregionu,
- památky nacházející se v jednotlivých obcích mikroregionu,
- vyznačené turistické trasy a cyklostezky,
- turistické zajímavosti,
- vyznačené místa pro různé sorty lidí např. pro milovníky přírody, nakupování, pro labužníky apod.,
- možnosti ubytování,
- tradiční akce realizované v mikroregionu,
- sportovní zařízení,
- kulturní zařízení apod.

Tyto informace by zároveň mohly být umístěny na internetových stránkách Mikroregionu Staroměstsko, jenž jsou poměrně nevýrazné a tyto informace neobsahují.

Dalším způsobem propagace svazku by mohla být např. účast na Veletrzích cestovního ruchu v Brně, kde se konají mezinárodní veletrhy turistických možností v regionech. Následující tabulka obsahuje přehled o tomto veletrhu v roce 2010.

Tab. 6. Přehled o veletrhu cestovního ruchu v Brně v roce 2010

Výstavní plocha	
Celková výstavní plocha (v m ²)	10 275
Vystavovatelé	
Počet zúčastněných firem	1 105
Počet zúčastněných zemí	21
Návštěvníci a novináři	
Celkový počet návštěvníků	33 595
Počet akreditovaných novinářů	453
Počet zemí, ze kterých přijeli návštěvníci:	14

Zdroj: <http://www.bvv.cz/regiontour>

Další oblastí předmětu činnosti svazku, která je uvedena ve stanovách, a kterou si stanovil, že bude postupně realizovat, je organizování sportovních soutěží. Jeho přístup k naplňování tohoto cíle je zatím také pasivní. V budoucnu by mohl podle mého názoru organizovat každoročně řadu sportovních turnajů či různých akcí, neboť škála sportovních zařízení v členských obcích je dostatečně velká. V každé obci je fotbalové hřiště, v některých obcích jsou i zastřešené prostory určené ke sportovním aktivitám, tenisové kurty, volejbalová hřiště, skateparky atd. Takže prostorů k realizaci je v mikroregionu dostatek.

5.3 Koordinátor rozvojových programů

Pro celkový rozvoj mikroregionu se vztahem k rozvoji jednotlivých obcí, jenž je jedním z cílů svazku, by bylo vhodné zřídit funkci koordinátora rozvojových programů. Byl by to odborný pracovník, který by mohl být zaměstnancem Mikroregionu Staroměstsko nebo Městského Úřadu ve Starém Městě, kde má svazek i oficiální sídlo. Další možností, kterou v praxi některé svazky obcí upřednostňují je smluvní spolupráce (na živnostenský list) před klasickým zaměstnaneckým poměrem. V tomto případě koordinátor vedle řízení svazku vykonává i další rozvojové aktivity v území, např. může působit jako projektový manažer pro obce či další subjekty.

Koordinátor rozvojových programů by úzce spolupracoval s Obchodní a hospodářskou komorou v Uherském Hradišti, s Regionální rozvojovou agenturou Východní Moravy, s Českou centrálou cestovního ruchu a s dalšími orgány a institucemi dle potřeby.

Prispíval by k realizaci rozvojových záměrů. Jeho náplň práce by spočívala ve vyhledávání dotačních titulů z národních či evropských fondů a zpracovávání příslušných projektových žádostí. Následně by realizaci projektů koordinoval a měl na starost jejich administrativu. V neposlední řadě by také koordinoval rozvojové vize jednotlivých obcí a sladil jejich zájmy, které se samozřejmě ve většině případů liší.

Problémem je zajištění finančních prostředků na činnost tohoto pracovníka, neboť finanční náklady na pozici koordinátora jsou poměrně vysoké.

Tato činnost by mohla být financována z výsledků hospodaření svazku, ale jelikož svazek funguje s minimálním rozpočtem a nedosahuje téměř žádného zisku je tato možnost nereálná. Financování koordinátora z dalších příspěvků členských obcí je také neuskutečnitelné, jelikož většina členských obcí jsou malé obce a další výdaje z jejich rozpočtu na financování tohoto odborného pracovníka jsou téměř vyloučeny.

Na tohoto pracovníka by mohl přispívat úřad práce (jde o vytvoření nového pracovního místa), nebo i další instituce – např. krajský úřad formou účelové dotace. Další možností, jak financovat koordinátora, by mohl být i plošný finanční příspěvek od státu např. určitá částka na obyvatele, která by byla určena na udržení pracovního místa koordinátora ve svazcích obcí.

Takže pokud by koordinátor rozvojových programů nebyl určitým způsobem kofinancován (státem či z fondů Evropské unie), je tato idea víceméně nereálná.

5.4 MAS Staroměstsko

Další možností Mikroregionu Staroměstsko, jak v budoucnu napomoci rozvoji jeho území, je založení místní akční skupiny. Tato akční skupina by mohla vzniknout na základě zákona č. 83/1990 Sb. jako občanské sdružení nebo na základě zákona č. 40/1964 Sb. jako zájmové sdružení právnických osob či na základě zákona č. 248/1995 Sb. jako obecně prospěšná společnost.

Na rozdíl od spolupráce v rámci Mikroregionu Staroměstsko, kde mohou být členem pouze obce, by se na spolupráci mohly podílet i následující subjekty:

- hospodářské a obchodní komory, agrární komora,
- družstva,
- podniky,
- jednotlivci,
- státní organizace,
- obce a jejich svazky, kraje,
- univerzity a školy.

Základním posláním místní akční skupiny by bylo působit jako místní iniciační, řídicí a kontrolní orgán, který by v rámci Programu LEADER ČR prováděl činnosti zaměřené hlavně na zlepšování kvality života v mikroregionu, posílení ekonomického prostředí a zhodnocení kulturního a přírodního dědictví.

Program LEADER ČR

Program LEADER ČR využívá investiční prostředky ze státního rozpočtu na základě zákona o státním rozpočtu České republiky na příslušný rok. Je určen na jedné straně místním partnerstvím venkovských území (místním akčním skupinám), která vytvářejí a realizují společné rozvojové strategie a záměry, a na druhé straně místním subjektům, které realizují konkrétní projekty.

Celkovým cílem programu LEADER ČR je zlepšení organizačních schopností subjektů působících ve venkovských územích a podpora místních akčních skupin pracujících metodou LEADER. [14]

Předmět činnosti MAS

K dosahování stanovených cílů by MAS nejdříve uzavřela „Dohodu o provádění delegovaných činností a o finančním limitu podpory záměru MAS v Programu LEADER ČR“ s Ministerstvem zemědělství ČR.

Na základě takto uzavřené dohody by MAS prováděla a zajišťovala veškeré stanovené administrativní činnosti spojené s příjmem, výběrem a kontrolou projektů předkládaných žadateli z mikroregionu pro účast v Programu LEADER ČR.

Činnosti MAS:

- vypracovat záměr pro účast v programu LEADER ČR na základě strategie rozvoje mikroregionu,
- provádět výběr projektů tak, aby byly naplněny strategické cíle vzešlé z rozvojové strategie mikroregionu,
- zajišťovat spolupráci veřejných institucí, neziskových subjektů, podnikatelských subjektů a zapojovat místní obyvatele do rozhodovacích procesů,
- zajišťuje kontakt mezi žadateli a zpracovateli projektů,
- zajišťuje konzultace problematiky s žadateli,
- zajišťovat harmonizaci záměrů s požadavky státní správy a místní samosprávy,
- provádět další související činnosti vyplývající pro MAS z pravidel a organizačních pokynů Ministerstva zemědělství pro poskytování dotací ze státního rozpočtu v rámci programu LEADER,
- vydávat prezentace a publikace o své činnosti a o regionu,
- provádět další činnosti, které jsou v souladu s účelem sdružení a zajišťovat k tomu potřebné finanční a další zdroje.

Hospodaření místní akční skupiny

- hospodaření MAS by se řídilo obecně platnými právními předpisy,
- zdrojem příjmů MAS by byly členské příspěvky, dotace, granty, dary a příjmy z vlastní hospodářské činnosti, popřípadě režijní příspěvky z programů LEADER,
- k zajištění činnosti by MAS vybírala členské poplatky. O jejich výši by rozhodoval odpovědný orgán.

Orgány místní akční skupiny

Ve struktuře MAS by musel být minimálně programový výbor (min. 50% zástupců ze soukromého sektoru).

MAS by rozdělovala prostředky Programu LEADER ČR na návrh tohoto programového výboru a po rozhodnutí svého příslušného shromáždění (valné hromady, veřejné schůze).

K výběru projektů by si místní akční skupina musela vytvořit výběrovou komisi (50 % zástupců ze soukromého sektoru). K monitorování a hodnocení by si mohla vytvořit další komisi.

V kanceláři má MAS zpravidla sekretářku a účetní. Manažeři projektů a poradce (facilitátor) spolupracují na základě smlouvy.

5.5 Shrnutí

Aktivita Mikroregionu Staroměstsko po dobu jeho trvání je poměrně malá. Potřebným impulsem pro větší aktivitu by mohla být jeho profesionalizace prostřednictvím zřízení funkce koordinátora rozvojových programů, jehož role byla blíže popsána v kapitole 5.3. Otázkou je, zda by se svazek vypořádal s finanční stránkou této možnosti.

Mikroregion Staroměstsko se tedy doposud zaměřoval převážně na propagaci členských obcí prostřednictvím pořádání kulturních akcí. V předchozím textu byly zmíněny další návrhy propagace tohoto svazku a jeho další možnosti rozvoje. Je tedy na něm, jak se vypořádá s finančními otázkami těchto aktivit a co bude v budoucnu v rámci tohoto svazku realizováno či podporováno.

Co se týče realizace nějakých větších projektů a sdružování finančních prostředků na tyto projekty, které by napomohli celkovému rozvoji mikroregionu, je podle mého názoru problémové z důvodu poměrně velké roztržiténosti obcí, kdy je obtížné přistoupit k realizaci takového projektu, který by měl dopad na celé území Mikroregionu Staroměstsko. Samozřejmě zde existuje odlišování problémů obce od problémů celého svazku. Zástupci obcí, jichž se daný projekt nebude týkat, většinou odmítají se na něm podílet.

Vhodnou možností dalšího rozvoje v budoucnu je založení místní akční skupiny, jejíž fungování by jistě vedlo ke zlepšení kvality života v mikroregionu, posílení ekonomického prostředí a zhodnocení kulturního a přírodního dědictví.

6 ZHODNOCENÍ PRÁVNÍHO RÁMCE PRO SPOLUPRÁCI OBCÍ

Právní úprava týkající se spolupráce obcí prošla během let řadou novelizací. První znění zákona č. 367/1990 Sb. o obcích (obecní zřízení) věnovalo spolupráci obcí jen pár slov: „*Obce mohou k obhajobě svých práv a zájmů vytvářet sdružení, navazovat partnerské vztahy a spolupracovat s obcemi jiných států a být členem mezinárodních sdružení místních orgánů.*“¹⁶ Po novelizacích vyšlo v roce 1992 úplně znění tohoto zákona pod č. 410/1992 Sb., v němž je spolupráci obcí věnováno již pět paragrafů.¹⁷ Je zde popsána možnost vytvoření dobrovolného svazku obcí, pojednává se zde o jeho předmětu činnosti, povinnostech v oblasti hospodaření svazku a také o možnosti spolupráce s obcemi jiných států.

Výraznější novinky vnesl do spolupráce obcí až **zákon o obecním zřízení č. 128/2000 Sb.** Spolupráce mezi obcemi a spolupráce s obcemi jiných států je vymezena v deseti rozsáhlých paragrafech.¹⁸

Tento zákon zakládá pro obce možnost vzájemné spolupráce, a to právě při realizaci a plnění veřejnoprávních úkolů v rámci výkonu samostatné působnosti. Ustanovení § 46 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích totiž stanoví, že obce mohou při výkonu své samostatné působnosti vzájemně spolupracovat.

V minulosti v ČR neexistoval pro sdružování obcí do větších celků právní rámec, jež by toto upravoval. Proto tak obce činily na základě občanského zákoníku. Krok přijetí zákona č. 128/2000 Sb., který stanovil, že se obce nemohou sdružovat na základě občanského zákoníku, byl podle mého názoru krok správný, jelikož vztahy mezi veřejnoprávními korporacemi, jimiž obce jsou, by se měly řídit právní úpravou dle práva veřejného a ne práva soukromého.

¹⁶ §17 zákona č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení)

¹⁷ §20a až §20e

¹⁸ §46 až §55

Podle § 48 tohoto zákona mohou obce mezi sebou uzavřít smlouvu za účelem splnění konkrétního úkolu. Tato spolupráce je však relativně nestabilní a po splnění úkolu, pro který bylo sdružení vytvořeno např. po dokončení kanalizace v obcích, vybudování stavby ke společnému užívání, zajištění sběru a odvozu domovního odpadu apod., se většinou zase zruší.

Tato forma spolupráce je tedy adresována obcím, které chtějí uskutečnit určitý projekt, který by si třeba jako samostatný subjekt nemohly dovolit realizovat, ať už z finančních, organizačních či jiných důvodů. Takže se obce spojí v určitý větší celek, v rámci něhož uskutečňují daný záměr a po dokončení tohoto cíle mohou spolupráci ukončit a nejsou tak k němu dále vázány dalšími povinnostmi.

Relativně stabilnější forma spolupráce vzniká na základě § 49 tohoto zákona, kdy jde o vytvoření dobrovolného svazku obcí. Zde se již jedná o víceúčelovou a rozsáhlejší formu spolupráce obcí, která byla popsána již v předchozím textu.

V souvislosti s touto formou spolupráce se setkáváme s pojmem „mikroregion“, avšak tento pojem český právní řád nezná. V zákoně č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje se můžeme setkat pouze s termínem region, jímž se rozumí celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností, obcí nebo sdružení obcí.

Interpretace tohoto pojmu není jednoznačná, ale než-li administrativně definované jednotky jsou mikroregiony spíše obecně chápány jako označení pro jistou spolupráci obcí, kde tyto obce propojují své zájmy a záměry v určitém zájmovém prostoru s cílem společného postupu k dosažení žádoucích změn. Určitá podobná interpretace tohoto pojmu by mohla být v našem právním řádu obsažena.

Další neúplnost zákona 128/2000 Sb. můžeme spatřovat v oblasti majetkových vztahů a pravomocí svazků obcí.

V tomto zákoně, konkrétně v § 54 je dále řečeno: *„Na spolupráci mezi obcemi a právníckými a fyzickými osobami v občanskoprávních vztazích lze použít ustanovení občanského zákoníku o zájmových sdruženích právníckých osob a o smlouvě o sdružení.“*

Dalším právním předpisem, který upravuje spolupráci obcí, je tedy **občanský zákoník**. Podle tohoto právního předpisu vznikají další formy spolupráce:

a) zájmové sdružení právnických osob

Tuto formu spolupráce upravuje občanský zákoník v § 20f až § 20j.

b) spolupráce na základě smlouvy o sdružení

O této formě spolupráce je pojednáváno v § 829 až § 841. Sdružení založená touto smlouvou však nejsou právnickými osobami a nemají právní subjektivitu.

Za účelem spolupráce na základě tohoto zákona obce mohou spolupracovat nejen s okolními obcemi v daném území, ale i s právnickými či fyzickými osobami. Toto může být výhodné v tom, že dosahování stanovených cílů a fungování sdružení může být mnohem efektivnější a to právě z důvodu zapojení se i soukromých subjektů do spolupráce.

Tuto formu spolupráce lze využít např. k realizaci následujících cílů:

- výstavbě dálnice (zde se sdruží např. určité organizace provádějící vodohospodářské stavby, stavební firmy, obce, jimiž komunikace povede apod.),
- podpoře určitých záměrů v zájmovém území (např. sdružení na podporu místních iniciativ, kde mohou spolupracovat obce, podnikatelé či neziskový sektor v daném území a podporovat tak rozvoj území),
- v hojném počtu také existují zájmová sdružení na podporu cestovního ruchu v dané oblasti, které opět sdružují místní obce, podnikatelské subjekty i neziskové organizace,
- zemědělská sdružení, sdružení ochránců přírody, vodárenská sdružení, rybářská sdružení, atd.

Podobných sdružení založených z různých důvodů a za různým účelem je celá řada. Jejich výčet je vždy uveden v registru sdružení vedeného u krajského úřadu příslušného podle sídla sdružení.

Další možnosti spolupráce obcí upravuje **zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník**. Obce mohou podle tohoto zákona založit obchodní společnost. Takováto obchodní společnost je pak právnickou osobou. Nejčastějšími formami jsou:

a) akciová společnost

Tato obchodní společnost je upravena § 154 až § 220 tohoto zákona.

b) společnost s ručením omezeným

Upraveno § 105 až § 153. V praxi je tento případ podstatně frekventovanější, neboť jeho založení a následné řízení je administrativně méně náročné.

Obce se samozřejmě snaží zajišťovat pro obyvatele služby co nejefektivněji, a toto mohou vykonávat buď ve vlastní režii nebo za pomoci externího subjektu prostřednictvím institutu veřejných zakázek. A právě u těchto veřejných zakázek se můžeme setkat s tím, že obce zadávají veřejné zakázky společností, které jsou v jejich vlastnictví.

Obce tyto obchodní společnosti zřizují buď za účelem podnikání, kde je jejich hlavním cílem dosažení zisku a zajištění dodatečných příjmů pro obecní rozpočet, nebo zakládají tyto právnické osoby s cílem poskytovat dané služby, které by jinak musely zabezpečit ve vlastní režii či je zadat externímu dodavateli v rámci institutu veřejných zakázek.

Jako výhodu zajištění určitých služeb prostřednictvím těchto společností je možno spatřovat v tom, že na rozdíl od zajištění těchto služeb externími poskytovateli, si obce zachovávají vliv na objem a kvalitu poskytovaných služeb a mohou také ovlivňovat aspekty jejich zlepšování.

Výhodou může být také fakt, že např. na rozdíl od neziskových organizací, které si obce zřizují k zajišťování různých služeb, nemusejí obce u těchto společností vést pro daňové účely oddělenou evidenci příjmů a výdajů z hlavní a vedlejší činnosti. Tímto se opět u obcí snižuje administrativní zátěž.

Zřízení této společnosti v obci může mít pozitivní dopady i na zaměstnanost v dané obci. Navíc bude společnost poplatníkem daně z nemovitosti na katastru obce a tím tak posílí i příjmovou stránku obecního rozpočtu.

Na druhou stranu bych zmínil i určitá negativa spojená s fungováním „obecních obchodních společností“. V jisté míře dochází ke snižování transparentnosti finančních toků veřejných financí. Zde bych zase uvedl rozdíl mezi těmito organizacemi a neziskovými organizacemi zřizovanými obcemi, u nichž je množství zveřejňovaných informací poměrně vyšší. Tato nižší míra transparentnosti potom omezuje možnost veřejné kontroly a zvyšuje pravděpodobnost korupčního jednání.

Další nevýhodou může být např. upřednostňování obecních společností při přidělování veřejných zakázek před ostatními, i za cenu toho že zajištění této služby obecní společností

může být mnohem méně efektivní. Toto se v praxi děje tak, že obce přidělují veřejné zakázky svým společnostem bez výběrového řízení a argumentují tím, že se jedná pouze o určitý druh interního zajištění daného statku či služby.

Dalším právním předpisem upravujícím spolupráci obcí, konkrétně v oblasti spolupráce soukromého a veřejného sektoru, je **zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon)**. Tento zákon upravuje smlouvy, které spolu v rámci spolupráce uzavírají veřejnoprávní instituce a soukromé osoby – tzv. Public Private Partnership (PPP).

Tímto zákonem získal právní řád ČR určitou kompaktní úpravu koncesních smluv a zároveň do něj byly promítnuty předpisy Evropských společenství. Do vydání tohoto zákona byla právní úprava PPP poměrně roztržštěná a neúplná. Z právního pohledu je ještě třeba uvést, že pojem PPP nikde v zákoně zakotven není.

Realizaci projektů PPP však neupravuje pouze tento zákon, ale i **zákon 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách**. A jelikož koncesní zákon, podle mnohých expertů, zavazuje uchazeče řadou úkolů, které někdy nejsou přímo nezbytné, tak PPP projekty jsou v ČR zpravidla realizovány právě na základě zákona o veřejných zakázkách.

Mohli bychom se také zamyslet nad tím, zda je vůbec existence samotného koncesního zákona nutná. Úpravu koncesí a koncesních smluv by šlo možná zapracovat do zákona o veřejných zakázkách bez nutnosti existence tohoto samostatného právního předpisu.

Pro úspěšnější a snadnější realizaci PPP projektů by mohla být právní úprava ČR určitým způsobem zjednodušena a mohla by zde existovat možnost určité podpory ze strany státu (např. poskytování státních záruk na půjčky za účelem realizace PPP).

Co se týče fungování **místních akčních skupin (MAS)**, tak nejčastější právní formou MAS je občanské sdružení. Mezi jednotlivými formami MAS existují určité rozdíly, dané odlišnou právní úpravou:

- občanská sdružení jsou povinna se řídit ustanoveními zákona o sdružování občanů¹⁹
- zájmová sdružení právnických osob jsou vázána občanským zákoníkem²⁰
- obecně prospěšné společnosti jsou upraveny zákonem o obecně prospěšných společnostech²¹

Když srovnáme fungování těchto společenství se zahraničím, tak jeden z nejvýznamnějších rozdílů je asi ten, že v ČR musí mít místní akční skupiny právní subjektivitu. V řadě zemí tomu tak není. Např. ve Velké Británii mohou být místní akční skupiny volným a neformálním uskupením zvolených osob.

Spolupráce obcí v rámci přenesené působnosti

Ke zlepšení výkonu přenesené působnosti mohou obce využít možnost uzavření veřejnoprávní smlouvy dle příslušných ustanovení²² zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

Smlouvy jsou uzavírány většinou na výkon přenesené působnosti na úseku civilní služby, státní památkové péče, sociálně právní ochrany dětí, dopravně správních agend. V následující tabulce je příklad těchto smluv platných v roce 2009 ve Zlínském kraji.

Tab. 7. Veřejnoprávní smlouvy platné v roce 2009 ve Zlínském kraji

za obec s rozšířenou působností (město)	vykonává obec s rozšířenou působností (statutární město, město)	výkon přenesené působnosti na úseku	podle zákona č. ve znění pozdějších předpisů)	doba platnosti veřejnoprávní smlouvy	souhlas s VPS vydalo
Vizovice	Zlín	sociálně-právní ochrany dětí	359/1999 Sb., § 16	na dobu neurčitou	MV ČR

¹⁹ č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

²⁰ tj. zákonem č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (§ 20f až § 20j)

²¹ tj. zákonem č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech

²² § 63 odst.1, § 66a odst 1, § 66c odst.1

Luhačovice	Zlín	sociálně-právní ochrany dětí	359/1999 Sb., § 16	na dobu neurčitou	MV ČR
Valašské Klobouky	Zlín	sociálně-právní ochrany dětí	359/1999 Sb., § 16	na dobu neurčitou	MV ČR

Zdroj: <http://www.mvcr.cz/clanek/verejnopravni-smlouvy-verejnopravni-smlouvy.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>

Kromě toho existují ještě veřejnoprávní smlouvy, které uzavírají obce vykonávající přenesenou působnost ve stejném správním obvodu obce s rozšířenou působností. K uzavření této veřejnoprávní smlouvy je třeba souhlasu krajského úřadu.

Institutu veřejnoprávních smluv se využívá výhradně k zajištění, nebo zlepšení výkonu přenesených působností.

Dalším typem uskupení, kde obce vystupují jako jeden ze spolupracujících subjektů, jsou **euromunity**. V ČR euromunity fungují na základě smlouvy o sdružení (bez právní způsobilosti) nebo jako zájmová sdružení právnických osob (s právní subjektivitou). Hlavní principy těchto právních forem jsou zakotveny v občanském zákoníku.

Tato forma spolupráce zcela jistě vede ke zlepšování sousedských vztahů mezi příhraničními oblastmi v ČR a euromunity na druhé straně hranice. V těchto oblastech se potom díky této formě spolupráce může rozvíjet cestovní ruch, vzdělání, kultura atd., což je přínosem nejen pro občany, kteří zde žijí.

Jako poslední dvě formy spolupráce obcí bych zmínil **Národní síť zdravých měst** a **Svaz měst a obcí ČR**, které jsou zájmovými sdruženími právnických osob a jejich fungování je upraveno také občanským zákoníkem.

Je bezpochyby pozitivem, že taková organizace jako je Svaz měst a obcí v ČR existuje, a to hlavně z toho důvodu, že se mimo jiné také podílí na přípravě a tvorbě návrhů v oblasti kompetencí obcí, což bezpochyby vede ke zkvalitňování legislativního prostředí v této oblasti. Zájmy místních samospráv však neobhájí pouze na poli národním, ale i mezinárodním v rámci EU.

Obdobné organizace jako je Národní síť zdravých měst ČR existují i v dalších evropských státech. Každá z těchto organizací sdružuje různý počet členů a poskytuje jim různě širokou škálu služeb. Zde bych ještě zmínil skutečnost, že ta česká byla nedávno na evropské úrovni zařazena mezi tři nejúspěšnější organizace tohoto typu.

Shrnutí

V předchozí části byly shrnuty různé právní předpisy upravující spolupráci obcí a podle mého názoru dává současná právní úprava obcím poměrně širokou škálu možností spolupráce.

Avšak existují zde i různé nedostatky:

a) Roztříštěnost současné právní úpravy

Vhodnou možností zpřehlednění současného právního prostředí upravujícího tuto problematiku by bylo vytvoření samostatného právního předpisu, který by tak obsahoval a upravoval všechny tyto formy spolupráce. Velké množství zákonů i jejich opakované novelizace totiž znamenají časté změny povinností i pravomocí představitelů obcí a jejich sdružení, které jsou pro obce značně nepřehledné a často na ně potom poměrně obtížně reagují. Takto by tedy obce sledovaly pouze tento samostatný předpis a případným novelizacím se flexibilněji přizpůsobovaly.

b) Právní způsobilost dobrovolného svazku obcí, jeho registrace, zrušení a zánik není upravena zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, nýbrž občanským zákoníkem. Jelikož jsou tyto svazky vytvářeny k podpoře při zabezpečování plnění úkolů veřejné správy obcemi, měly by být v této oblasti upraveny jiným způsobem než ostatní sdružení, která jsou upraveny občanským zákoníkem.

c) V právní úpravě spolupráce obcí ČR by mohla být v budoucnu také zakotvena určitá finanční podpora při vytváření svazků obcí. Existence určitého finančního motivačního nástroje by bezpochyby vedla k tomu, že by hlavně malé obce více využívaly různé formy spolupráce, která by tak vedla k jejich všeobecnému rozvoji.

d) V souvislosti s dobrovolnými svazky obcí se setkáváme s pojmem „mikroregion“, avšak právní úprava v ČR tento pojem nezná. Právní řád by mohl určitou definici tohoto pojmu obsahovat např. „Mikroregion je označení pro jistou spolupráci obcí, kde tyto

obce propojují své zájmy a záměry v určitém zájmovém prostoru s cílem společného postupu k dosažení žádoucích změn.“

- e) Právní úprava týkající se dobrovolných svazků obcí by mohla být dále rozšířena několika paragrafy, které by upravovaly oblast majetkových vztahů a pravomoce svazků obcí.
- f) Stejně tak jako u právní úpravy týkající se dobrovolných svazků obcí se nesetkáme s pojmem mikroregion, tak i právní úprava týkající se veřejných zakázek a koncesí nezná pojem PPP (Public Private Partnership), se kterým se také v souvislosti s touto problematikou hojně setkáváme. Vhodné by bylo tedy její rozšíření o tento pojem.
- g) Pro úspěšnější a snadnější realizaci PPP projektů by mohla být právní úprava týkající se této problematiky určitým způsobem zjednodušena a mohla by zde existovat možnost určité podpory ze strany státu (např. poskytování státních záruk na půjčky za účelem realizace PPP). Také bychom se mohli zamyslet nad tím, zda je vůbec existence samotného koncesního zákona nutná. Úpravu koncesí a koncesních smluv by šlo možná zapracovat do zákona o veřejných zakázkách bez nutnosti existence tohoto samostatného právního předpisu.
- h) Legislativa upravující zakládání obchodních společností obcemi by mohla být také určitým způsobem rozšířena a to konkrétně v oblasti povinně zveřejňovaných informací u těchto organizací, což by zcela jistě zvýšilo míru transparentnosti finančních toků veřejných financí v těchto společnostech a snížilo pravděpodobnost korupčního jednání. Také u přidělování veřejných zakázek těmto společnostem by mohly být stanoveny jasnější pravidla, aby nedocházelo k upřednostňování obecních společností před ostatními.

7 SPOLEČENSTVÍ OBCÍ

Další možností rozšíření právní úpravy týkající se spolupráce obcí, je obohacení úpravy o novou formu spolupráce obcí, konkrétně o společenství obcí. Tato forma spolupráce již byla v minulosti navrhována Ministerstvem vnitra ČR a to v návrhu věcného záměru novely zákona o obcích. Nejedná se zde o vytváření nových správních struktur, spíše o lepší využití struktur stávajících. V následujícím textu bude tento návrh nové formy obecní spolupráce částečně popsán.

Společenství obcí by mělo zejména umožnit spolupráci obcí tam, kde formy dobrovolného svazku obcí nevyhovují účelu spolupráce. Společenství obcí má tedy umožnit spolupráci v komplexních otázkách samostatné působnosti, jako je program hospodářského a sociálního rozvoje, spolupráce obcí při řešení zákonem stanovených povinností obcí, spolupráce ve výkonu rozhodovací pravomoci vůči fyzickým a právnickým osobám v samostatné působnosti a spolupráci v přenesené působnosti.

Zde je inovačním prvek to, že obce mohou spolupracovat i v rámci přenesené působnosti, což doposud možné nebylo. Podobná forma spolupráce existuje např. i ve Francii, kde spolupracující subjekty obcí také vykonávají úkoly v rámci samostatné i přenesené působnosti. Na tyto sdružení obcí jsou převedeny povinné působnosti obcí, mohou však vykonávat také úkoly související s jednou či více vybraných působností. Co se týče kompetencí těchto sdružení, tak převedené kompetence na sdružení nesmějí obce dále samostatně vykonávat. Pokud by je chtěli vykonávat a vzít převedenou pravomoc zpět, je zapotřebí souhlas kvalifikované většiny členských obcí a také souhlas prefekta²³. Jestliže však sdružení tuto pravomoc obci vrátí zpět, tak v rámci zachování principu jednotnosti musí být tato pravomoc vrácena i ostatním členským obcím. S tím potom souvisí i navrácení majetku a úředníků, kteří tuto pravomoc vykonávali.

Z kompetenčního hlediska budou stanoveny povinné úkoly, které společenství obcí musí plnit, pokud má být jako takové zřízeno:

- sestavení a schválení programu hospodářského a sociálního rozvoje,

²³ Prefekt je státní zástupce regionu či departmentu ve Francii.

- vybrané okruhy samostatné působnosti,
- úkoly přenesené působnosti.

Z územního hlediska je třeba respektovat územní strukturu veřejné správy, která nemůže být dále komplikována vytvářením nových územních obvodů, které by nebyly skladebné se základní strukturou. Rozsah úkolů i funkce výkonu veřejné správy proto vyžadují respektování obvodů obcí s rozšířenou působností při územním vymezení společenství obcí, jinak by docházelo k nepřehledné struktuře výkonu samostatné i přenesené působnosti. Nejde ostatně o nový princip neboť již dosavadní zákon o obcích respektuje v souvislosti s úpravou veřejnoprávních smluv obcí tento princip.

Na rozdíl od běžných dobrovolných svazků obcí nemůže být obec členem více než jednoho společenství obcí.

7.1 Právní postavení společenství obcí

Společenství obcí bude, podobně jak u většiny forem spolupráce obcí, také právnickou osobou, která bude disponovat právní subjektivitou a vystupovat tak v různých právních vztazích. Její vznik bude podmíněn zakladatelskou smlouvou, v níž budou stanoveny všechny její práva a povinnosti. Vznik, fungování, hospodaření, předmět činnosti, práva a povinnosti a další potřebná ustanovení budou upraveny zákonem.

7.2 Úkoly a činnosti společenství obcí

Společenství obcí bude plnit úkoly a činnosti spadající do samostatné i přenesené působnosti obcí. Primární povinností společenství obcí bude vypracovat program hospodářského a sociálního rozvoje, tedy základního koncepčního dokumentu, ve kterém budou stanoveny hlavní cíle společenství a způsoby jejich dosažení.

Tento program je jednou z podmínek, která má být splněna při předkládání projektů spolufinancovaných z národních či strukturálních fondů, neboť při hodnocení a výběru projektů jsou preferovány takové projekty, které vycházejí ze schválených programových dokumentů.

V navrhovaném zákoně budou stanoveny volitelně povinné činnosti, ze kterých se musí společenství vybrat alespoň dvě, jejichž výkon bude zařazen do zakladatelské smlouvy a bude pro společenství obcí závazný. Jedná se o tyto okruhy činností:

- dopravní obslužnost,
- školství,
- cestovní ruch,
- vodní hospodářství,
- odpadové hospodářství,
- sociální a zdravotnické služby,
- kulturní rozvoj,
- provádění účetnictví pro obce, které jsou členy společenství.

Rovněž v navrhovaném zákoně budou taxativně stanoveny činnosti, které nebudou moci obce svěřit pro výkon společenství. Jedná se o:

- schvalování územního plánu,
- vydávání obecně závazných vyhlášek,
- schvalování rozpočtu obce a závěrečného účtu obce,
- rozhodování o vyhlášení místního referenda,
- navrhování změny katastrálních území uvnitř obce, schvalování dohody o změně hranic a o slučování a připojování,
- rozhodování o zřízení a názvech částí obce, o názvech ulic a dalších veřejných prostranství,
- volba starosty, místostarosty a dalších členů rady obce a jejich odvolání z funkce,
- udělování a odnímání čestného občanství obce a ceny obce,
- nabytí a převod nemovitých věcí včetně vydání nemovitostí podle zvláštních zákonů, převod bytů a nebytových prostorů z majetku obce.

Návrh zákona stanoví i činnosti v přenesené působnosti, které nebude možné v rámci společenství obcí vykonávat. Stanovený výkon přenesené působnosti, která bude v rámci společenství vykonávána, bude na společenství obcemi delegován prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy. Tato delegace bude probíhat automaticky při vstupu obce do společenství. V důsledku toho, že obce výkon přenesené působnosti převedou na společenství, bude od těchto obcí požadována příslušná úměrná částka z příspěvku na výkon státní správy, který obce získávají na pokrytí nákladů s vlastním výkonem.

7.3 Orgány společenství obcí

Nejvyšším orgánem společenství bude **shromáždění zástupců**, které bude tvořeno ze všech zástupců obcí společenství, kteří byli delegováni jejich zastupitelstvy.

Vlastní výkon svěřených kompetencí v samostatné i přenesené působnosti bude zabezpečovat **úřad společenství obcí**. V oblasti samostatné působnosti plní úkoly, které mu uložilo shromáždění zástupců a v oblasti přenesené působnosti vykonává činnosti, které mu byly svěřeny členskými obcemi pro zabezpečení výkonu společenství obcí.

Na fungování společenství by dohlížel **kontrolní orgán**, který by byl jmenovaný shromážděním zástupců a byl tvořen z jeho členů.

7.4 Hospodaření společenství obcí

V případě obcí a krajů zákon jejich příjmy a výdaje jasně vymezuje. V případě společenství obcí jsou příjmy definovány dvousložkově:

a) obligatorně (závazné):

- finanční zdroj ve formě podílu na výnosu sdílených daní (základem výpočtu příspěvku bude systém rozpočtového určení daní),
- členské příspěvky obcí daného společenství obcí, které budou vybírány v Kč na obyvatele a o jehož výši nadále rozhodne dané společenství obcí,
- příjmy z vlastního majetku a z výsledků vlastní hospodářské činnosti,
- 100 % daň z příjmů právnických osob (společenství obcí bude založeno formou právnické osoby).

b) fakultativně (což znamená, že záleží na každém společenství obcí a na jeho aktivitách, jaké položky se v jeho rozpočtu navíc objeví):

- dotace ze Státních účelových fondů,
- dotace z fondů Evropské unie,
- dotace z rozpočtů krajů,
- převody prostředků z vlastních peněžních fondů,
- příjmy návratného charakteru,
- převody, dary, dědictví,
- příjmy za pokuty a penále.

7.5 Shrnutí

Navrhovaný věcný záměr o meziobecní spolupráci navazuje na současné právní formy, stanovené zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se tedy o oblast vztahů, které náš právní řád upravuje a proto další zvolená forma meziobecní spolupráce je v souladu s ústavním pořádkem.

Není ani v rozporu se závazky vyplývající pro Českou republiku z členství v EU. I v samotné Evropské chartě místní samosprávy je stanoveno, že *„místní společenství mají právo pro výkon svých pravomocí spolupracovat a v mezích zákona se k plnění úkolů společného zájmu sdružovat s jinými místními společenstvími“*.

Z hlediska vztahu k dosavadním zákonům je nejdůležitější organické začlenění nové formy meziobecní spolupráce do zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. V tomto zákoně by bylo vhodné vyhradit této spolupráci obcí samostatnou část. V této části by byl obsažen účel společenství obcí, jejich kompetence, organizace a upravena podpora této formy spolupráce státem.

Ustanovení týkající se této meziobecní spolupráce je potřebné promítnout též do konkrétních ustanoveních o kompetencích orgánů obcí. Měly by zde být stanoveny kompetence orgánů obcí při zřízení tohoto společenství.

S ohledem na předmět činnosti společenství obcí (především na výkon v přenesené působnosti) bude nutné novelizovat příslušné právní předpisy, které mají přímou vazbu na jejich výkon.

Společenství obcí je nový institut meziobecní spolupráce, u kterého nelze dopředu stanovit, v jaké míře bude obcemi využíván. V souvislosti s tím nelze přesně konkretizovat finanční náklady spojené se zavedením tohoto nového modelu.

Tato forma obecní spolupráce bude zajisté významným přínosem v oblasti posílení ekonomicko- sociálního postavení venkovských obcí a zlepšení životních podmínek pro jejich občany.

ZÁVĚR

Právní prostředí v ČR umožňuje obcím spolupracovat a sdružovat se do různých kooperačních celků. Tato spolupráce je de facto dvojího druhu, a to buď spolupráce pouze mezi obcemi nebo spolupráce obcí s dalšími subjekty v daném území.

Spolupráce, v níž figurují pouze obce, je upravena zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích. Tento zákon taxativně udává způsoby, jak mohou obce mezi sebou spolupracovat.

První možností je, že obce mezi sebou uzavřou smlouvu ke splnění konkrétního úkolu. Této formy spolupráce je většinou využíváno v případech, kdy obce chtějí uskutečnit určitý jednorázový projekt, který by si třeba jako samostatný subjekt nemohly dovolit realizovat, ať už z finančních, organizačních či jiných důvodů. Takže se obce spojí v určitý větší celek, v rámci něhož uskutečňují daný záměr a po dokončení tohoto cíle mohou spolupráci ukončit a nejsou tak k němu dále vázány dalšími povinnostmi.

Druhou a zároveň nejvyužívanější formou spolupráce obcí podle tohoto zákona je zakládání dobrovolných svazků obcí. U této formy jde o víceúčelovou spolupráci, kdy na rozdíl od předchozí formy zde vzniká právnická osoba. Svazky obcí vznikají z různých důvodů, ale zpravidla jde o komplexní rozvoj daného území. Možnou nevýhodou je skutečnost, že se ve svazcích mohou sdružovat pouze obce. Stinnou stránkou je i zdoluhavý proces rozhodování, kdy se vyžaduje souhlas zastupitelstev všech členských obcí.

Poslední možnost spolupráce, kterou zákon o obcích uvádí je zakládání právnických osob obcemi. U této formy se však vychází z ustanovení obchodního zákoníku.

Druhou kategorií spolupráce obcí je, že se obce sdružují i s jinými subjekty působícími v daném území (např. neziskovými organizacemi, fyzickými a právnickými osobami, státními organizacemi atd.). Vznikají tak další různá sdružení, která přispívají k rozvoji regionu.

Právní prostředí v České republice podle mého názoru obcím poskytuje poměrně širokou škálu možností spolupráce. Je tedy na nich, aby si nejdříve stanovily jakého cíle vůbec chtějí dosáhnout a podle toho si zvolily nejvhodnější formu spolupráce.

Při vypracovávání práce jsem však narazil i na jisté nedokonalosti v právní úpravě, které by mohly být v budoucnu ošetřeny. Nejedná se samozřejmě o žádné hrubé vady, ale určité

vypořádání se s těmito nedostatky by mohlo vést ke zjednodušení a větší přehlednosti současné právní úpravy spolupráce obcí.

K analýze konkrétní formy spolupráce obcí jsem si zvolil Mikroregion Staroměstsko. Po úvodní charakteristice tohoto svazku jsou v práci uvedeny další možnosti propagace svazku a jeho budoucího rozvoje.

V poslední kapitole jsou popsány základní principy fungování nové formy spolupráce obcí, jež byla formulována v návrhu věcného záměru novely zákona o obcích Ministerstvem vnitra České republiky. Jde o společenství obcí, které má zlepšit využití stávajících struktur spolupráce obcí.

Pokud si obce zvolí vhodnou formu spolupráce, dostatečně zformulují a zabezpečí organizační, finanční a další aspekty spolupráce, vede potom toto partnerství k efektivnímu fungování daných kooperačních celků a k rozvoji nejen obcí samotných, ale také ke komplexnímu rozvoji daného území.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] ELCL, P. a kol. *Metodika dobré praxe místních akčních skupin v České republice: Zpráva z výzkumného projektu 2007-2008*. Plzeň : Centrum pro komunitní práci, 2008. 64 s. ISBN 978-80-86902-74-6.
- [2] GALVASOVÁ, I. a kol. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vyd. Brno: Georgetown, 2007. 138 s., ISBN 978-80-86251-20-2.
- [3] HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo*. Obecná část. 6. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 861 s. ISBN 80-7179-442-2.
- [4] KADEČKA, S. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. 425 s. ISBN 80-7179-794-4.
- [5] KOUDELKA, Z. *Samospráva*. 1. vyd. Praha : Linde, 2007. 396 s. ISBN 978-80-7201-665-5.
- [6] LOUDA, T., GROSPÍČ, J., VOSTRÁ, L. *Modernizace veřejné správy v Evropě a České republice*. 1. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2006. 351 s. ISBN 80-7380-001-2.
- [7] MARKOVÁ, H. *Finance obcí, měst a krajů*. 1. vyd. Praha : ORAC, 2000. 190 s. ISBN 80-86199-23-1.
- [8] PRŮCHA, P. *Veřejná správa a samospráva*. 1. vyd. Praha : Jan Večeř, 2004. 241 s. ISBN 80-86775-03-8.

Internetové zdroje

- [9] Asociace na podporu projektů veřejného a soukromého sektoru. *Proč je PPP aktuální v současné ekonomické situaci!* [online]. 2009 [cit. 2010-03-01]. Dostupné z WWW: http://www.asociaceppp.cz/cnt/ppp_a_krize/?page=0&action=vfile_cs&id=6&disp=inline.
- [10] *BusinessInfo.cz* [online]. 2006 [cit. 2010-02-27]. Public Private Partnership (PPP). Dostupné z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/public-private-partnership-ppp/1001135/>.

- [11] CENIA, česká informační agentura životního prostředí [online]. 2006 [cit. 2010-02-26]. O místní Agendě 21. Dostupné z WWW: <<http://www.ma21.cz/>>.
- [12] Deník veřejné správy: Formy spolupráce obcí [online]. [cit. 2009-12-20]. Dostupný z WWW: <<http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6326681&hledej=nszm>>.
- [13] eAGRI [online]. c2009 [cit. 2010-02-23]. Místní akční skupiny (Venkov, eAGRI). Dostupné z WWW: <<http://eagri.cz/public/eagri/venkov/mistni-akcni-skupiny/>>.
- [14] eAGRI [online]. c2009 [cit. 2010-03-14]. Leader ČR . Dostupné z WWW: <<http://eagri.cz/public/eagri/dotace/dobihajici-a-ukoncene-dotace/leader->>.
- [15] Euroskop.cz [online]. c2008 [cit. 2010-03-05]. Euroregiony. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8775/sekce/euroregiony---uvod/>>.
- [16] GALVASOVÁ, I., a kol. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje : Výzkumný projekt MMR ČR - WB 07-05* [online]. Brno : 2006 [cit. 2010-02-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr-vyzkum.cz/INFOBANKA/zaverecna-zprava-projektu-3298.aspx>>.
- [17] GALVASOVÁ, I., a kol. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje* [online]. Brno : Georgetown, 2007 [cit. 2010-02-21]. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr-vyzkum.cz/INFOBANKA/zaverecna-zprava-projektu-3298.aspx>>. ISBN 80-251-20-9.
- [18] *Občanská společnost - informační server* [online]. 2003 [cit. 2010-02-23]. Místní Agenda 21. Dostupné z WWW: <<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=1923253>>.
- [19] *Portál Zlínského kraje* [online]. 2010 [cit. 2010-03-05]. Registr zájmových sdružení právnických osob a dobrovolných svazků obcí. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?docid=41279&doctype=ART>>.
- [20] *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. c2010 [cit. 2010-02-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.smocr.cz/>>.
- [21] VAJDOVÁ, Z., ČERMÁK, D., ILLNER, M. *Autonomie a spolupráce: důsledky ustavení obecního zřízení v roce 1990* [online]. Praha : 2006 [cit. 2010-01-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.soc.cas.cz/projects/cz/16/2194/Spoluprace-obci->

prvek-lokalnidemokracie-a-efektivni-nastroj-samosprav.html>. ISBN 80-7330-086-9.

Legislativa

[22] Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

[23] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Jiné zdroje

[24] Stanovy Mikroregionu Staroměstko

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

absol.	absolutně
AEBR	Association of European Border Regions
aj.	a jiné
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
A.T.I.C.	Asociace turistických informačních center
č.	číslo
čl.	článek
ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
GIZ	Grenzüberschreitende ImpulsZentren
Kč	koruna česká
km	kilometr
MA 21	místní agenda 21
MAS	místní akční skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
např.	například
NSZM	Národní síť Zdravých měst
obr.	obrázek
obyv.	obyvatel
odst.	odstavec
písm.	písmeno

PPP	Public Private Partnership
příp.	případně
resp.	respektive
Sb.	Sbírka
sml.	smlouva
SMO	Svaz měst a obcí
tab.	tabulka
tj.	to je
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný
ust.	ustanovení
VPS	veřejnoprávní smlouva
§	paragraf

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. MAS v ČR	29
Obr. 2. Přehled MA 21 v roce 2010.....	30
Obr. 3. Národní síť Zdravých měst v ČR.....	35
Obr. 4. Přeshraniční impulzní centra	38
Obr. 5. Euroregiony v ČR	40
Obr. 6. Mapa s členskými obcemi Mikroregionu Staroměstsko.....	53

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Formy spolupráce obcí a jejich právní formy	21
Tab. 2. Počet obcí sdružujících se v mikroregionech	22
Tab. 3. Přehled projektů PPP na úrovni územních samosprávných celků.....	32
Tab. 4. Členské obce Mikroregionu Staroměstsko	49
Tab. 5. Přehled příjmů a výdajů Mikroregionu Staroměstsko v jednotlivých letech.....	51
Tab. 6. Přehled o veletrhu cestovního ruchu v Brně v roce 2010.....	57
Tab. 7. Veřejnoprávní smlouvy platné v roce 2009 ve Zlínském kraji.....	67

SEZNAM PŘÍLOH

- P I ČÁST PŘEKLADU EVROPSKÉ CHARTY MÍSTNÍ SAMOSPRÁVY
- P II SCHÉMA FOREM SPOLUPRÁCE OBCÍ
- P III MAPA PRÁVNÍCH FOREM SPOLUPRÁCE OBCÍ
- P IV VYBRANÉ ČÁSTI STANOV MIKROREGIONU STAROMĚSTSKO

PŘÍLOHA P I: ČÁST PŘEKLADU EVROPSKÉ CHARTY MÍSTNÍ SAMOSPRÁVY

Článek 10

Právo místních společenství se sdružovat

1. Místní společenství mají právo při výkonu svých pravomocí spolupracovat a v mezích zákona se k plnění úkolů společného zájmu sdružovat s jinými místními společenstvími.
2. Každý stát uzná právo místních společenství být členy sdružení na ochranu a k prosazování jejich společných zájmů a členy mezinárodního sdružení místních společenství.
3. Za podmínek, které mohou být stanoveny zákonem, jsou místní společenství oprávněna spolupracovat se svými protějšky v jiných státech.

Článek 11

Právní ochrana místní samosprávy

Za účelem zajištění svobodného výkonu svých pravomocí a dodržování zásad místní samosprávy zakotvených v ústavě nebo ve vnitrostátním zákonodárství mají místní společenství právo obracet se na soudy.

ČÁST II

RŮZNÁ USTANOVENÍ

Článek 12

Závazky

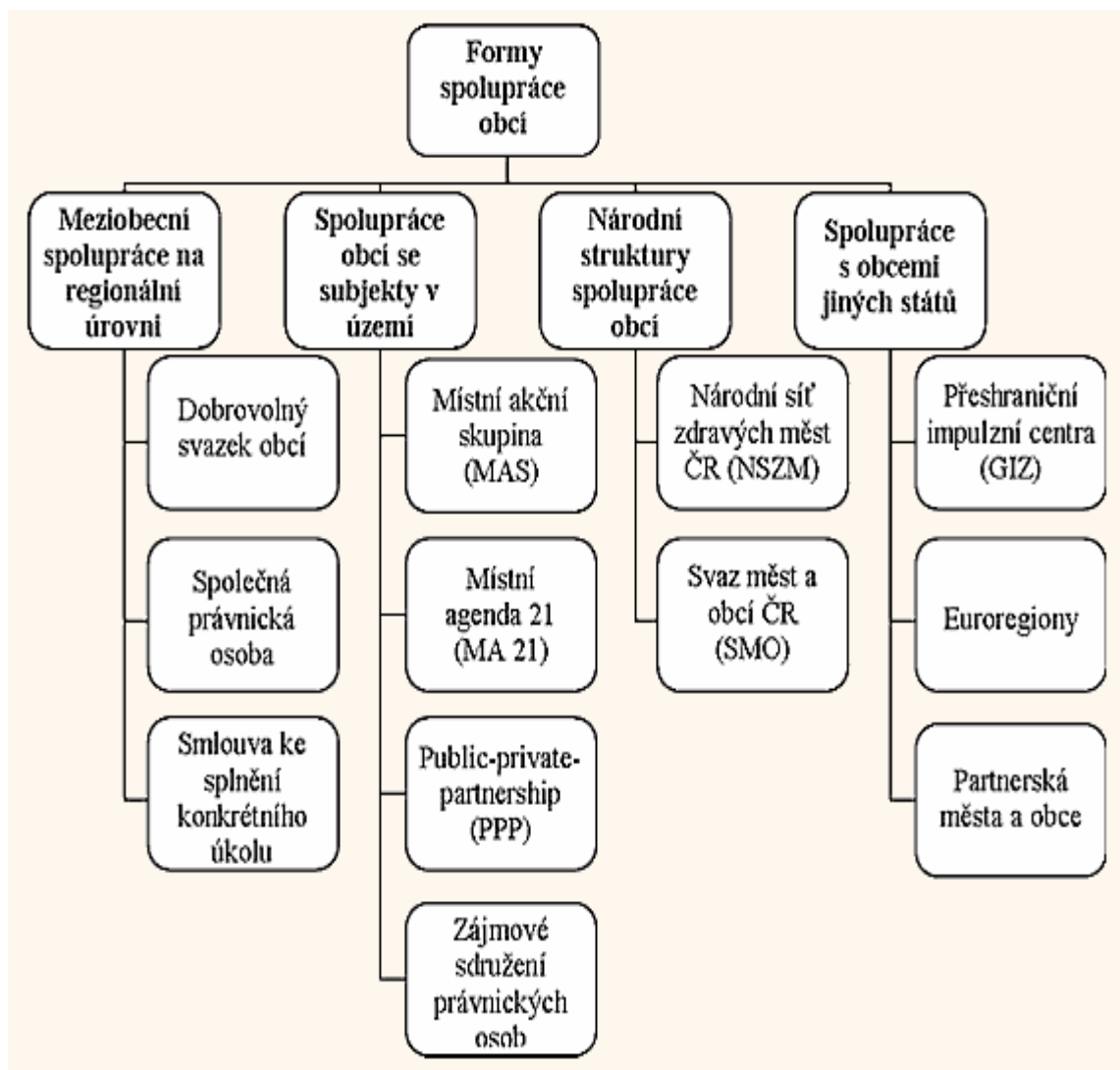
1. Každá strana prohlašuje, že se cítí vázána alespoň dvaceti odstavci části I této Charty, z nichž alespoň deset musí být vybráno z následujících odstavců:

- Článek 2,
- Článek 3 odst. 1 a 2,
- Článek 4 odst. 1, 2 a 4,
- Článek 5,
- Článek 7 odst. 1,
- Článek 8 odst. 2,
- Článek 9 odst. 1, 2 a 3,
- Článek 10 odst. 1,
- Článek 11.

2. Každý smluvní stát při ukládání své ratifikační listiny, listiny o přijetí nebo schválení oznámí generálnímu tajemníkovi Rady Evropy odstavce vybrané podle ustanovení odstavce 1 tohoto článku.

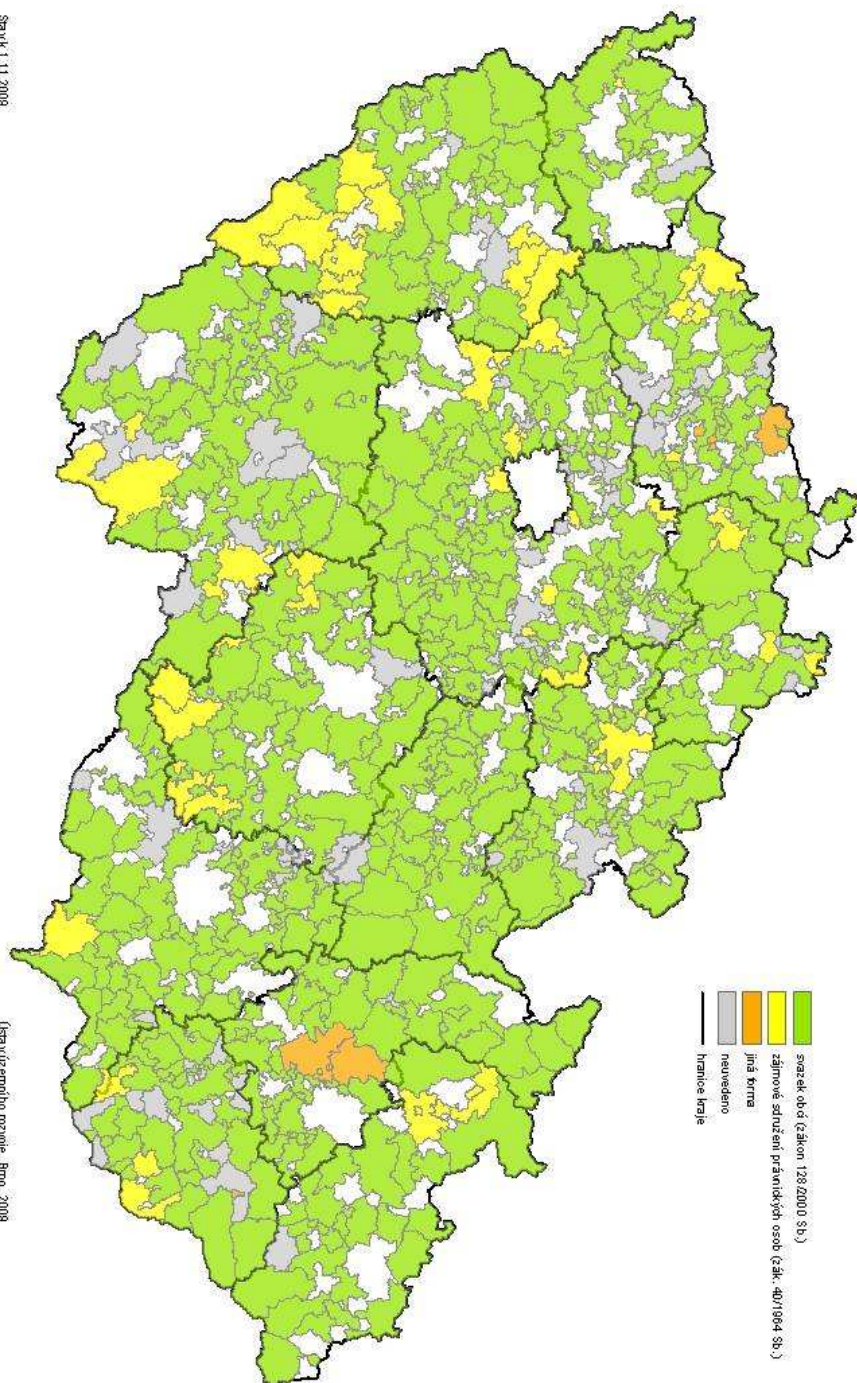
3. Kterákoli strana může kdykoli později generálnímu tajemníkovi oznámit, že se cítí být vázána kterýmkoli odstavci této Charty, které podle ustanovení odstavce 1 tohoto článku ještě nepřijala. Takové následné prohlášení bude považováno za nedílnou součást ratifikace, přijetí nebo schválení stranou toto oznámení činící a tento účinek bude mít počínaje prvním dnem měsíce následujícího po uplynutí tří měsíců ode dne, kdy generální tajemník toto oznámení obdržel.

PŘÍLOHA PII: SCHÉMA FOREM SPOLUPRÁCE OBCÍ

PŘÍLOHA P III: MAPA PRÁVNÍCH FOREM SPOLUPRÁCE OBCÍ

Právní forma mikroregionu

ŠMVK 1:11:2009

Ústř. územního rozvoje, Brno, 2009
Mapový produkt: © Český úřad zeměměřičký a katastrální, 2008

PŘÍLOHA P IV: VYBRANÉ ČÁSTI STANOV MIKROREGIONU STAROMĚSTSKO

Předmět činnosti

- a) celkový rozvoj mikroregionu se vztahem k rozvoji jednotlivých obcí,
- b) propagace svazku obcí a zájmového území,
- c) správa společného majetku,
- d) specializovaný maloobchod,
- e) vydavatelská a nakladatelská činnost,
- f) podílet se na zpracování projektů rozvoje jednotlivých obcí,
- g) organizování sportovních soutěží,
- h) pořádání kulturních produkcí, zábav a provozování zařízení sloužících zábavě.

Majetkové poměry a financování

Majetek svazku obcí je vytvářen zejména z těchto příjmů:

- a) příspěvky členů na základě usnesení valné hromady,
- b) prostředky získanými od státu nebo jiných právnických a fyzických osob na základě smluv,
- c) výnosy z činnosti svazku obcí,
- d) dary.

Členství ve svazku

Do svazku obcí mohou vstoupit obce a města, které splní podmínky členství upravené stanovami.

Členství zakládajících členů ve svazku obcí vzniká podpisem smlouvy o vytvoření svazku obcí. Každý člen deleguje jednoho zástupce, který jej bude zastupovat při jednání valné hromady.

Členy svazku obcí mohou být pouze obce dle zákona číslo 128/2000 Sb.

Další členové mohou být přijati do svazku obcí na základě písemné přihlášky, ve které se zaváží dodržovat stanovy svazku a splatit vstupní příspěvek. O přijetí do svazku obcí rozhoduje valná hromada, která stanoví výši vstupního příspěvku.

Práva a povinnosti členů

Člen je oprávněn:

- volit a být volen do orgánů svazku a to prostřednictvím svého zástupce,
- hlasovat na valné hromadě prostřednictvím svého zástupce, každý člen má 1 hlas,
- kontrolovat činnost svazku,
- podávat návrhy a podněty k činnosti svazku,
- využívat služby poskytované svazkem obcí.

Člen je povinen:

- jednat tak, aby svou činností přispíval k rozvoji svazku obcí,
- informovat orgány svazku obcí o skutečnostech, které by mohly ohrozit realizaci záměrů a cílů svazku,
- respektovat rozhodnutí orgánů svazku,
- platit příspěvky na činnost dle rozhodnutí valné hromady.

Hospodaření svazku

Svazek obcí sestavuje svůj rozpočet a hospodaří podle něj, vyúčtování výsledků hospodaření se provádí do tří kalendářních měsíců po skončení kalendářního roku.

Svazek obcí vede účetnictví o stavu a pohybu majetku, o svých příjmech a výdajích a finančních vztazích k rozpočtu obcí, svazku obcí či podnikatelských subjektů dle platných předpisů.

Návrh rozpočtu svazku obcí na každý následující rok bude předložen tajemníkem svazku obcí valné hromadě do 31. srpna běžného roku.

Jednotliví členové mohou své návrhy a připomínky uplatnit v předem stanovených termínech.

Vložené finanční prostředky se stávají majetkem svazku a mohou být použity jen k realizaci předmětu sdružení.

Jednotliví členové mohou sdružovat finanční prostředky na konkrétní projekty dle svých možností a potřeb nezávisle na svazku obcí. Nakládání s finančními prostředky se řídí obecně závaznými předpisy. Tyto finanční či hmotné prostředky svazku lze používat pouze k jeho činnosti.

O rozdělení zisku mezi členy a o podílu členů na úhradě ztráty rozhoduje valná hromada s přihlédnutím k výši uhrazených příspěvků na činnost svazku jednotlivými členy.

Hospodaření svazku obcí upravuje zvláštní zákon.

Orgány svazku

- a) Valná hromada
- b) Správní rada
- c) Dozorčí rada
- d) Tajemník

Za výkon funkce v orgánech svazku, s výjimkou funkce tajemníka, neposkytuje svazek odměnu s výjimkou náhrady nutných hotových výdajů.

Valná hromada je nejvyšším orgánem svazku obcí. Tvoří ji zmocnění zástupci jednotlivých členů. Do působnosti valné hromady náleží:

- a) měnit a doplňovat stanovy,
- b) volit a odvolávat členy správní a dozorčí rady,
- c) schvalovat rozpočet a vyúčtování výsledků hospodaření za předchozí kalendářní rok,
- d) rozhodovat o přijetí nových členů,
- e) rozhodovat o výši a splatnosti členských příspěvků,

- f) rozhodovat o zrušení svazku obcí, vstupu do likvidace, jmenování likvidátora i stanovení výše jeho odměny,
- g) schvalování organizačního řádu a pravidel finančního hospodaření,
- h) rozhodovat o vyloučení člena, který hrubým způsobem poruší své povinnosti,
- i) rozhodovat o členství svazku obcí v jiných právnických osobách,
- j) schvalování projektů s významem pro celý mikroregion nebo jeho podstatnou část. Valná hromada si může vyhradit rozhodování i o jiných záležitostech, které nejsou výslovně svěřeny do působnosti.

Valnou hromadu svolává správní rada písemnou pozvánkou zaslanou nejméně 15 dnů před termínem jejího konání, která musí obsahovat pořad jednání. Valná hromada musí být svolána nejméně jedenkrát ročně. Správní rada může svolávat valnou hromadu kdykoliv, pokud si to vyžadují zájmy svazku. Valná hromada musí být svolána na základě písemné žádosti alespoň 1/3 členů.

Valná hromada je způsobilá se usnášet, je-li přítomna alespoň nadpoloviční většina všech členů. Pokud se řádně svolaná valná hromada nesejde, svolá správní rada náhradní valnou hromadu s nezměněným pořadem jednání do 30 dnů od termínu původní valné hromady. Náhradní valná hromada je způsobilá se usnášet bez ohledu na počet přítomných členů.

K platnosti usnesení valné hromady je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů s výjimkou rozhodnutí o zrušení svazku, kdy je třeba dvoutřetinové většiny. Každý člen má jeden hlas.

Valné hromady se mohou zúčastnit s hlasem poradním i nečlenové svazku obcí na základě pozvání správní radou.

Správní rada je výkonným orgánem svazku obcí s všeobecnou působností, který plní úkoly valné hromady v období mezi jejími zasedáními. Má 3 členy a je oprávněna rozhodovat o všech záležitostech svazku mimo působnost valné hromady. Její funkční období je čtyřleté.

Rada volí ze svých členů předsedu a členy pro jednotlivé úseky činnosti. Jmenuje a odvolává tajemníka, který je správní radou zřízen a je jí za svou činnost odpovědný. Rozhoduje o odměně tajemníka a vykonává i ostatní práva za svazek jako zaměstnavatele.

Je svolávána a řízena předsedu správní rady. Schází se podle potřeby, nejméně však jednou za tři měsíce. Správní rada je způsobilá se usnášet, jsou-li přítomni všichni její členové. Správní rada přijímá usnesení nejméně nadpoloviční většinou hlasů. Při hlasování má každý člen správní rady jeden hlas.

Rada se ve své činnosti řídí stanovami, organizačním řádem, pravidly finančního hospodaření a usneseními valné hromady. Za svou činnost odpovídá valné hromadě. Na každé valné hromadě podává zprávu o své činnosti za období od poslední valné hromady.

Dozorčí rada kontroluje veškerou činnost svazku obcí a jeho orgánů. Dohlíží na dodržování stanov, organizačního řádu a zásad finančního hospodaření. Je povinna se zabývat písemnými podněty a návrhy každého člena svazku a podat mu písemnou zprávu o jejich vyřízení.

Má 3 členy a je volena valnou hromadou. Orgány svazku obcí jsou povinny na výzvu dozorčí rady poskytnout potřebné informace a předložit požadované dokumenty.

Na žádost dozorčí rady je správní rada povinna svolat valnou hromadu a to nejpozději do 15 dnů od doručení této žádosti.

Členství v dozorčí radě je neslučitelné s funkcí tajemníka a s členstvím ve správní radě. Ze svých členů volí předsedu, který řídí její činnost. Je způsobilá se usnášet, jsou-li přítomni všichni její členové. Při hlasování má každý člen jeden hlas a rozhoduje se nadpoloviční většinou.

Tajemník je osobou oprávněnou jednat jménem svazku. Za svazek obcí jedná tak, že k názvu svazku obcí připojí svůj podpis s označením tajemník.

Tajemníka jmenuje a odvolává správní rada. Tajemník realizuje rozhodnutí správní rady a valné hromady, řídí aparát svazku a zodpovídá za řádné vedení evidence potřebné pro řádný chod.

Zánik členství ve svazku

Členství ve svazku zaniká:

- a) Vystoupením
- b) Dohodou

c) Vyloučením

d) Zánikem svazku

Člen může vystoupit k 31. 12. na základě písemné výpovědi, která musí být doručena správní radě nejpozději do 30. 6. téhož roku. Vystoupivší člen nemá vůči svazku nárok na vypořádání příspěvků uhrazených na jeho činnosti ani na jiné vypořádání.

O zániku členství dohodou rozhoduje valná hromada, která rozhodne o způsobu vypořádání příspěvků uhrazených na činnost svazku.

O vyloučení člena ze svazku rozhoduje taktéž valná hromada. Vyloučený člen nemá vůči svazku obcí nárok na vypořádání příspěvků uhrazených na jeho činnosti ani na jiné vypořádání.

Při zániku svazku se likvidační zůstatek rozdělí mezi členy sdružení podle výše příspěvků uhrazených na činnost svazku.

Zrušení svazku

Svazek se zrušuje:

a) Dohodou všech jeho členů

b) Rozhodnutím valné hromady

c) Sloučením s jiný svazkem obcí

Nepřejde-li majetek na právního nástupce, provede se jeho likvidace. Svazek obcí zaniká výmazem z registrace.